

ELŐFIZETÉS

BELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona
Egy hónapra ..... 2 korona

VIDEKEN:

Egy évre ..... 28 korona
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETESEK:

6-hatásos polt sor egyszer 20 fillér
minden következőnél 16 fillér

Nyitási sor 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Kedd, július 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Glosszák a termés-jelentésekhez Bűnös nők.**
- Félhivatalos hang az aradi ezredjubiléumról.**
- Merénylet Harnoncourt gróf ellen.**
- Inger Szolimán kiállítása.**
- Vadnay Károly halála.**
- A villamos vasút.**
- A torontáli főispán idegbaja.**
- Kubelik — szuggesztív alatt.**
- Óngyilkos orvosné.**
- Ministeri kiküldöttek Aradon.**
- A szerelem örültje.**
- József Ágost főherceg Kiszénén.**
- Tűzoltó-tűnep Uj-Aradon.**
- Népgyűlés a gyermekesbítők ellen.**
- Tárca: Petőfi. Irta: Vadnay Károly. — Ostoba Ágost halála. Irta: Ambrus Zoltán.**
- Begény-Csarnok: Hipnózis. Irta: Hardy I. D.**

Glosszák a termés-jelentésekhez.

Arad, július 28.

Azoknak a jelentéseknek alapján, a melyeket a földművelési miniszterium a várható termés becslésére kiad, Magyarország azt reméli, hogy az idei termés-eredmény kétszáz millió korona rendkívüli bevételt hoz a nemzeti gazdaság nagy-összességének. A jó termés-eredmény, sajnos, immár rendkívüli számba megy közgazdaságunkban, mert az utóbbi évek egymást követő silány termése már-már megszilárdította a tudatot, hogy az országnak le kell mondania arról a hatal-

mas, fellendítő befolyásról, melyet egy-egy jó termés adni szokott. Ezt a felfogást halomra dönti az idei termés-eredmény, melynek eddigi jelenségeiből és a nemzetközi gabona-ármozgalom alakulásaiból az a jogos remény vonható le, hogy az előző évek folyamán a termésből nyert országos bevételhez képest az idén kétszáz millió koronával több bevétele lesz az országnak.

Nem bocsátkozunk e helyütt számításokba a termés-eredmény adatszerű kimutatása alapján, s nem akarjuk összeállításokkal bizonyítani a kétszáz milliós többlet valószínűségét vagy biztos bekövetkezését, mert hiszen igen sok komoly becslés ennél tetemesebb nagyobb taxációt eredményez, s alig is hallani erősebb ellenvéleményt a sajtóban vagy a szakkörökben. A közvélemény tehát nyugodtan elfogadhatja a tudatát a kétszáz milliónak, amely ütni fogja a magyar zsebeket.

Bizony ezekre a zsebekre alaposan ráfér ez a pénz-özőn, mert az apadásnak már-már a kimerülést tanúsító jelenségei kezdtek rajta mutatkozni az utóbbi években. A magyar nemzet gazdaságának tudvalevően nem igen vannak olyan tartalékaik, melyek jobb időkben a soványabb esztendő hiányait kiegészíthetnék. Valljuk csak be, a jó időkben dusan élünk és folytattuk e dus életet a rossz időkben is. Így aztán nemhogy tartalékot gyűjtöt-

tünk volna, hanem még az alapvagyonot is megtámadtuk a napi szükségletek kielégíthetése végett.

A további elszegényedés feltartóztatása: ez a nagyfontosságú eredmény, melyre a kétszáz milliós özőn nyomán első sorban számíthatunk. A hatalmas termés-eredmények feldolgozása, az a procedura, mely a lábán álló növényből kész árucikket csinál — ez sok millió kéznek ad foglalkozást, kenyeret, életet; továbbmenőleg az árucikkek ipari és kereskedelmi eszközökkel valóságos pénzzé leendő átalakítása pedig a forgalmi, műszaki és pénzügyi berendezések hatalmas szervezeteit hozza mozgásba. Attól, hogy a mennyiségében bőséges, minőségében pedig kiváló termés a gabona-árakat leszorítja, nem kell félnünk. Nem azért, mintha ily eredetű árhanatlástól nem kellene tartanunk, sőt hiszen máris történt nagy hanyatlás ebben a tekintetben, — hanem igenis azért, mert végre ki kell nőnünk abból a szűklátókörű teoriából, mintha tökéletesen mindegy volna: akár kevesebb a gabona, de jó az ára, avagy több a gabona, de rossz az ára. Ezt a teoriát csak az agrarizmus tartotta fenn, azért, mert a föld urának tényleg mindegy, akár a termés mennyisége, akár pedig az árak magassága adja ki az ő jövedelmét. De nem mindegy ám a mezőgazdasági munkásnépnek, a fuvaros embereknek, a vasutnak, hajónak, a gabonakereskedőknek és

TÁRCA

Petőfi.*

Irta: Vadnay Károly.

Ez a halhatatlan név nekem nemcsak di-csőséges nemzeti költőt jelent, hanem egyszerűs mind egy nagy varázslót. Nem ejttem ki e nevet s nem gondolhatok rá soha a nélkül, hogy most is, midőn már öreg, törődött, beteges ember vagyok, ne érezném a nemzeti újjászületés s az eseményekért hevülő ifjúkor üdítő, éltető friss légáramlatát. A lélek tavaszát varázsolja rám az életkor telének komor küszöbén is. Pedig milyen régen volt, midőn dalalval ő gyűjtötte föl bennem először a lelkesedés tűzét. Gimnázista koromban olvasgatva első füzetét, a „Versek“-et, úgy érzem, mintha hangjától és érzésétől egyszerre pár fejjel magasabbra nőnék. Ő tett engemet rajongó magyarrá, ő szerettette meg velem a költészetet; ő ragadt a honvédek táborába tizenhat éves fejemmel.

Mit törődtem akkor én még a politikával és annak nemzeti napjaival, babár jó atyám házában eleget hallottam róluk, köztük olyan hírneves férfiakról is, minők Szemere Bertalan és Szontagh Gusztáv, atyám e benső barátai

* A Petőfi-társaságnak Kéry Gyula által gyűjtött ereklyetárának kéziratai közül való ez érdekes cikkely, amelyet Vadnay Károly Petőfi halálának félszázados évfordulója alkalmából írt 1899-ben.

voltak. Száraznak tartottam azonban a hirtelen prózáját, nem kaptam vezércikkeiken, ellenben könyv nélkül tudtam az én lelkesítő lírikusom minden költeményét. Mint a vész küszöbén ő énekelte, hogy „Muzsika szól, verbulálnak — Csapj fel őcsém katonának“, — kaptam a honvédek toborzó tisztnek s „oda hagytam kis lakom s anyámat.“ Es aztán ő hevitett a magyar táborban, hol sok honvéd a „Kossuth katonájá“-nak mondta magát, míg én a *Petőfi katonájának* tartottam magamat. Később besoroztatásom szomorú idejében, ő vigasztalt a lombard velencei osztrák kaszárnyában.

De nemcsak költői gyönyörködést köszönhettem neki, hanem természetemnek egy pár olyan vonását is, melyet csak erősen ható példa és okos nevelés útján lehet szereznünk. Némi merészséggel mondhatom tehát, hogy Petőfi nekem nemcsak legkedvesebb költőm volt, hanem jó nevelőm is. Pedig az összes lecke, melyet élő ajkáról kaptam, nem állott több, mint tizennégy szóbul. Hisz egyetlenegyszer láttam csak, 1847 egy szép nyári napján, boldog útja közben, midőn a fővárosból „napkeletre vándorolt“ — Erdődre Juliskájához. Egy a fővárosban lakó lelkes unokabátyám hozta őt Gömörből, Tompa Mihálytól, Miskolcra, a másik unokabátyámhoz, ki akkor borsodi szolgabíró volt s hevült a szabadság eszméjeért és annak tüzes nyelvű magyar költőjeért s aztán alig több, mint másfél év múlva a szabadságharc szent láza közepett, mint képviselő és kormány-

biztos halt meg, ifjan, hirtelen, álma közben, Nagy-Szeben bevételének örömhírétől lázas ájultságba ejtve.

Amaz elmúlt szép nyári napon még a miskolci fiatalssággal, melynek vezére volt, Petőfi gyönyörködésére örömmünnepet rendezett a diósgyőri Hámor festői völgyében.

Ott történt, hogy délután, a társaság egyrésze fölsett a hegyek közé szorított hosszú és széles tó nézésére s valaki azt mondta: „Legény lenne, ki ezt a vizet át tudná kövel dobni!“ Rögtön megpróbálta több erőskarú ifju. De nem boldogultak. Petőfi is, bár balkezes volt, kedvet kapott, de az ő köve is, mint a többi, a tulparton innen pár öllel potyogtak a vízbe. Boszankodni kezdett. Ekkor a siker vágyától hajtva, (itt is külön akarván lenni a többinél) kivett zsebéből egy vaskos ezüst talérféle pénzdarabot.

— Ezzel tán — ugymond — sikerülni fog. Pedig sajnálom, mert ez is a siker jutalom-pénze: Istók őcsém nyerte tavaly a nádor tiszteletére rendezett kunsági lófuttatáson.

Erre én hozzá léptem, mondván: — Inkább tán ezzel tessék dobni!

Egy régi kétgarasos rézpénzt adtam át neki, melyre egykor fenhájázólag verték a 80 (krajcár) számot; de a devalváció csuffá tette, hat krajcár értékre taszítva vissza a kapaskodót.

A költő megköszönte s rövid időn az én vaskos rézpénzem már a tulpart sziklaköve-

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

a mezőgazdasági cikkek értékesítésével foglalkozó sok egyéb iparoknak és üzletágaknak, mert például a részes arató szük termés idején éppen csak annyi gabonát keres meg, amennyi házi szükségletét fedezi, míg jó eredmény esetén a reá eső részből még eladásra is jut; a fuvaros, a vasut, a hajó, a gabonakereskedő pedig keresményét a gabona súly-egysége után szerzi s így kétszer annyi mennyiség után persze kétszer annyi a bevétele s jövedelme is.

A dolgok illetően állásában még a hanyatló gabona-árak mellett is csorbitatlan örömmel nézhetjük a kedvező természet-eredményt s bizton számíthatunk arra, hogy azzal a kétszáz millióval csakugyan gazdagodik a magyar nemzet gazdasága s ennek révén, begyógyulván a gazdasági élet sebei, új erő gyűlik a petyhüdt szervezetbe s megjön a fellendülés korszaka a hosszú tespedés után. Sz. B.

Bűnös nők:

(A rendőrség statisztikája.)

Arad, július 28.

Érdekes, pszikológiai tanulmányra valló része a székesfővárosi államrendőrség múlt évi jelentésének az a része, a mely a nők által elkövetett bűnök statisztikáját közli:

A bűnügyi statisztikusok a női- és férfinem arányát úgy állapították meg tanulmányaik és a tapasztalat alapján, hogy a férfiak az összes bűntevőknek háromnegyedét teszik. Csakugyan Budapesten a bűnös asszonyok és leányok száma sokkal nagyobb.

1901-ben a gyilkosoknak 16 százaléka nő volt, az emberölőknek 22.2, a zsarolóknek 27.9 a tolvajoknak 31.2, az orgazdáknak 39.6, a gyermekélet ellen törőknek 96.6 százaléka nő volt.

Megdöbbentők ezek a számok. A rendőrség hozzáértő emberei azt a kétségbe nem vonható következtetést vonják le belőlük, hogy a bűnösök száma — különösen 1896 óta — fokozatosan és nagy mértékben emelkedik. Első sorban az ennek az oka, hogy a kiállítás után igen sok női alkalmazott maradt foglalkozás nélkül, a megélhetési viszonyok pedig azóta évről-évre rosszabbodtak. A nyomasztó gazdasági viszonyok következtében a női proletáriátus egyre növekszik.

Különösen feltűnik ez, ha az egyes bűntett-nemeknél vizsgáljuk a két nem arányát. A gyilkosságot és a rablást kivéve, az összes bűntetteknel emelkedett a nők számaránya, de legfeltűnőbb az emelkedés a zsarolásnál és a gyermekélet ellen törőknel, a mi csak megerősíti azt az állításunkat, hogy a női proletáriátus veszedelmes módon növekszik.

A bűntettek egyes fajtáit részletezve, a gyilkosságoknál és gyilkossági kísérleteknél kezdjük. Itt nagy szerepe van mint indító oknak: a féltékenységek.

A gyermekölés tettesei rendszerint a cselédek, gyári munkások, pincérek sorából kerülnek ki, a kik a nehéz megélhetési viszonyok között megélhetésük egyik legnagyobb akadályát, létfenntartásuk ellenségét látják abban az ártatlan teremtsében, a szabad szerelem gazdátlan gyümölcsében. 1901-ben némi csökkenés mutatkozik, a mit a lencsázás áldásos működésének tulajdonítunk.

Tekintélyes szerepe van a nőknek a rablásoknál és lopásoknál. Az még csak hagyján, hogy egy-egy bünszövetkezet orgazdáikért működik, de hány olyan nő van, a ki éjjel a magához csábított, elbódult férfiakat fosztogatja ki. A bukott nők ezek, a kik közül 1901-ben is jó sokan kerültek a rendőrségi hurokra.

Van a tolvajlások között igen sok, a melyben urinők szerepelnek: az álrablások. Az utóbbi időben — mint a rendőrség panasolja — egészen divatos lett, hogy tolvajmesékkel mennek selyemruhás hölgyek a rendőrségre. Elmondják ott nagy sirással, hogy ellopták a pénzesztárcájukat, aranyórájukat és láncukat. Kiderül aztán a legtöbb esetben, hogy az egész dolog koholt, ő nagysága tulsokat költött, fényűzően él s a férje előtt akarta csak magát a csávából kihuzni az álrablással.

Igen sok a sikkasztó és a csaló nő is. Még az óvadékszédelgők közt is husznál több volt. Legnagyobb összeget egy pénztárosnő sikkasztotta: tizennyolcezer koronát egy ujság kiadóhivatalában; februárban tartóztatták le.

Nagy szerepe van a nőknek a családi állás ellen elkövetett bűntetteknel is. 20 kinyomozott eset közt 18-nak nő volt az elkövetője. Az esetek közt legtöbb a gyermekelhagyás és gyermekkitévés, a melyeknek tettesei többnyire vidékről jövő bukott leányok, a kik azt hiszik, hogy Budapesten szabadulhatnak meg legkönny-

nyebben bukásuk gyümölcsétől. Pedig hát rendszerint valamennyien kézrekerülnek.

Rágalmazást és becsületsértést közel félezer nő, testi sértést csaknem annyi, lopást pedig csaknem kétezer nő követett el 1901-ben.

TÁVIRATOK.

Az ischli tanácskozások.

Bécs, július 28. Megállapodás szerint mind a két kormány tagjainak részvételével Ischl-ben, augusztus 20-án koronatanács lesz, a melyen részt vesz Goluchowski gróf közös külügyminiszter is. Ezen a tanácskozásokon valószínűleg a kiegyezés ügyében a végső elhatározáshoz fognak jutni.

A francia kongregációk ügye.

Roche sur Yon, jul 28. Egy lövölde felavatása alkalmából itt banket volt, a melyen André tábornok belügyminiszter beszédet mondott. A miniszter dicsőítette Waldeck-Rousseau művét és azt mondta, hogy Combes miniszterelnök el van tökélve azt minden akadály ellenére végrehajtani. André azt mondta továbbá, hogy Combes köré oly miniszterium csoportosult, a mely épp úgy, mint ő, meg van róla győződve, hogy politikai szabadság nem lehetséges a klerikális zsarnokság uralma alatt.

Páris, jul. 28. A Place de la Concorde, a Rue Royalen és a Boulevard Madelainen egész este nagy volt az élénkség. A rendőrség három izben oszlatta szét a tüntetőket, a nélkül, hogy komolyabb incidens történt volna. Éjjelkor a nyugalom mindenütt helyre állt. A nap folyamán a rendőrség körülbelül száz embert letartóztatott, a kik közül négyet fogva is tartott. Tizenkét ember súlyosan megsebesült.

Bur vezérek a fegyverletételről.

Fokváros, jul. 28. Gaarban egy gyűlésen Botha és Delarey beszédet mondtak. Botha azt mondta: Egész Dél-Afrika most egy loogó alatt áll. Azt kell-e mondanunk, hogy le vagyunk győzve? Nem! Homályos jövő áll előttünk, de én azt hiszem, hogy a remény át fog vezetni rajta. Afrika a mi hazánk, a mi örökségünk, a melyhez születésünk jogot ad nekünk. Arra kell törekednünk, hogy Afrikát boldog atthonná tegyük és közösen munkálkodnunk kell azon, hogy a jövő nemzedéket úgy neveljük, hogy az ország jövőbeli uraihoz tartozzék. Delarey kifejtette, hogy ő tisztel min-

csein csörgött. Megtapsolták s ő büszke önérettel mondta:

— Amit én fölteszek magamban, török-szakad ki is viszem!

— Nem mindig! — vágta oda szolgabíró bátyámnak. — Azt hiszem, regényt is jót akart írni s a „Hóhér kötele” nem az!

Bátyám nevetve mondta el megjegyzésemet a költőnek, ki hozzám jöve, vállamra tette a kezét és így szólt:

— Ember vagy kis öcsém! Látom, hogy olvasol és ítélsz. Van gondolatod is. De az szebb lett volna tőled, ha bátorságod is lett volna hozzá, hogy a mit igaznak gondolsz, fennhangon, nyíltan, szemtől szembe mond ki.

Elrősteltem magamat, de a lecke javamra vált. Attól fogva mindig törekedtem, hogy akaraterepre tegyek szert s őszinte szókimondó legyen szemtől-szemben azzal is, kinek a szó nem épen kedvez.

Ostoba Ágost halála.

Irta: Ambrus Zoltán.

I.

Ostoba Ágost nem esett le a trapezról, a kis fekete lova, a berber Kara Musztafa, nem rugta homlokán: az a kártya alkotmány se szakadt le alatta, amelynek legtetőjén, mint karnavál-király trónolt. Ostoba Ágosttal az történt, hogy amint egy szép tavaszi délután csöndesen

üdögélt az Artista kávéházban s unatkozva olvasta az amerikai Művészetek híreit egyszerre csak lefordult a székéről s odavágta a fejét a padlóra.

Az Artista kávéház délután mindig tele van emberrel. Ostoba Ágost körül, a baleset előtt egy sereg mindenféle fajta művész zsibongott. Mellette egy csapat leány ült, akik Bing impresszáriót, a zsványok királyát szidták, vagy a Bing hirdetéseitől elvakultan az újvilág kincseiről beszéltek, álmodoztak.

Az asszony nép sikoltozva ugrált szerte, a mikor a szalonkabátos hustömög oda esett kivágott cipős lábaik elé. A férfiak ellenben odarohantak s a kávé, akinek első gondolata az volt, hogy az ijesztő látvány sokat árthat üzlete jóhírének, ordítva intézkedett, hogy a holtra vált embert vigyék a szeparéba.

Ez azonban nem történhetett az óhajtott gyorsasággal s az utcáról sokan meglátták a jelenetet. Egész horda tödült be a kávéházba s a csapat legények, akik Ostoba Ágostot az ablaktalan fülkébe átszállították, alig tudtak maguknak utat törni. Valahonnan egy orvos is előkerült.

A szeparé ajtaját becsukták s míg a tiz ember közt szorongó orvos a gutautóttat élesztgette, a rejtelmesen zárt ajtó körül ijedt, de azért nem kevésbé lármás tanácskozás indult meg. Ez a tanácskozás nem arra irányult, hogy a hirtelen érdekessé vált szalonkabátba

miképpen lehetne új életet önteni, hanem hogy a hasonló sorstól hogyan óvja meg magát, aki még ráér óvakodni. Mindenki azon tanakodott, hogy mi okozhatta a szerencsétlenséget, mintha különös események és egyéni hibék nélkül soha se halna meg az ember.

Csak azok hallgattak, akik tegnap este még vigan pofozkodtak vele a porondon. De ezekről az elfehéredett arcokról szintén ezt a kérdést lehetett leolvasni:

Mi történhetett vele? Tíz évvel azelőtt még gondatlan piszkossággal ugrott egyik trapezról a másikra, sohase szédült. És most, tessék, nem tud megállani a lábán! Mi történhetett vele?

Mikor a szeparé ajtaja kinyílt, ez a szó futott végig a kávéházon:

— El!

Mindenki megkönnyebbedett s mikor szájról-szájra járt, hogy az orvos a beteg fölépülését reméli, a kávéház visszakapta rendes képét. Este a cirkuszban, még sokat beszéltek arról, hogy kár volt Ágostnak ifju éveiben oly sűrűn iddogálni, de ezzel le is tárgyalták az esetet.

A következő napok, mintha az orvosnak adtak volna igazat. Ágost jobban lett, hat hét múlva elhagyta a kórházat, megint tudott járni és beszélni. De méltóztassék elhinni nekem, hogy akármit mondott az orvos, Ostoba Ágost végérvényesen meghalt ott a szeparében.

den angol ellenfelet, de elszomorodik, ha a national-scoutsokra gondol. Az afrikander névből lehet, hogy most szemrehányás hangzik ki, mint egykor a hugenotta névből, de ez a név disznóvá fog válni.

Félhivatalos hang az aradi ezredjubiléumról.

(A Magyar Nemzet cikke.)

Arad, július 28.

A Magyar Nemzet, a kormány félhivatalos lapja, vasárnapi számában vezető cikkkel méltatja az aradi császe. és kir. 3-ik Hadik-huszárezred kétszáz esztendősi jubileumát.

A cikk az eseményhez többek között ezeket a sorokat fűzi:

De ez a nap ne csak a történelmi emlékek felújításának legyen szentelve, hanem legyen ez a nap egyszersmind kiindulási pontja egy szebb s még dicsőségteljesebb jövőnek, mely erre a vitéz magyar huszárezredre fog következni.

A nagy Andrássy Gyula gróf mondotta egyszer oly mérhetetlen bölcseséggel, hogy az általános védkötelezettség mellett a hadsereg ma már tulajdonképpen a fegyverzett nép. És mi ezt az érzelmi egységet és közösséget soha meg nem tudjuk tagadni katonafiainkkal, kik a nehéz és szigorú szolgálatban mi értünk, a hazáért és nemzetért és az uralkodó házáért, azok nagyságának, hatalmanak, fenmaradásának biztosítása végett szolgálnak, életük feláldozásával, sokszor kockára tételével.

A közös hadsereg kötelékében megkettőzött feladat vár a magyar katonaságra. Első sorban fenn kell tartania a magyar katonai dicsőség és magyar katonai erények hagyományait; továbbá ezenfelül a monarchia másik államának hadseregével, melylyel közösséget képez, derekasan ki kell állania a versenyt. A magyar katonának semmi tekintetben sem szabad az osztrák katonától megmaradni. A mi vitéz hadseregünk mindenkor teljesítette kötelességét. Habár a sors keményen sújtotta is némelykor, habár a harci szerencse néha cserben hagyta és vereséget mért rá haragvó végzete, de ezt a hadsereget sohasem lehet vala azzal vádolni, hogy kötelességét nem teljesítette volna híven, pontosan, erejének végső megfeszítésével.

A hadseregnek ezt a legnagyobb erényét, a katonai kötelességérzetet, a katonai becsületesség önrizetét iparkodjunk már korán zsenge gyermekeink minden jóra fogékony szívébe csepegtetni. Hogy a midőn ezek testi és lelki erővel bővelkedő vitéz katonák lesznek, minden körülmények között derekasan szolgálják a haza és a nemzet védelmének szent ügyét. S majd ha a király szava hadba szólítandja őket, azzal az elszántsággal, a király és a haza iránti önfeláldozó szeretet érzelmeivel menjenek az ellenség elé, a mely érzelmek vezették egykorok Hadik András gróf huszárságait, kiknek méltó utódaira most nemzeti önrizetünk lelkesedésével és büszkeségünk özőnvel telt kebellet tekintünk.

Inger Szolimán kiállítás.

(A szomáli emir terve.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 28.

Inger Szolimán, a temesvári főhadnagyból lett „emir“, miután országalapító tervei nem sikerültek, most kereskedelmi politikában dolgozik: összeköttetést próbál teremteni Magyarország és Kelet-Afrika között és ennek érdekében kiállítást rendez a fővárosban. Az érdekes terv részleteiről az alábbiakat jelentik:

Inger Szolimán szomáli emir néhány évvel ezelőtt Budapesten járt, hogy kereskedelmi összeköttetést létesítsen Magyarország és a keletafrikai angol és francia gyarmatok szomszédságát képező független szomáli-terület között. Az utazás célját akkor nálunk is több helyen félreismerték s a kérdés megoldását az utolsó pillanatban főleg az angol beavatkozás meghúsitotta.

Azóta változtak a viszonyok s Inger Szolimán ismét választott bírāja, főnöke a szomáli sejkéknek, törzsfőnököknek és a szomszédos európai gyarmatokkal minden dolgát elrendezte. Most édesanyját és rokonait látogatni jött haza, de hozzájutott egy prospektus, a Klotild-egyesületnek, Klotild főhercegnő védnöksége alatt, gróf Apponyi Albertné elnöksége mellett rendezendő kiállításáról, s elhatározta, hogy az érdekes tárlaton Szomáli fontosabb termékeit, kivitelre alkalmas cikkeit egy csoportban bemutatattja. A kiállítás a városligeti iparcarnokban a jövő év márciusától május végig tart.

Felöleli a háztartás, és az azzal kapcsolatos gazdálkodás összes ágait s internacionális főzési versennyel lesz egybekötve. A szomáli csoportot maga Inger Szolimán fogja rendezni, aki annak idején ismét Budapestre jő.

Merénylet Harnoncourt gróf ellen.

(Bostrány az écskai kastélyban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 28.

Harnoncourt Félix, a torontálmezei Écska földesura ellen merényletet akart elkövetni Wahrmann Mórnak, a kiváló nevű pénzügyi politikusként fia. A nagy feltűnést keltő eset részleteit Nagybecskerekéről az alábbiakban jelentik:

Két nap előkelő, magas állású vendégei vannak Harnoncourt Félix grófnak. Vasárnap érkezett Écskára Jaime de Bourbon herceg, Don Carlos trónkövetelő fia, akit a gróf vadászatra hívott meg. Az écskai kastélyban már hosszabb idő óta tartózkodik Wahrmann Ernő dr., néha Wahrmann Mór fia. A gróf vendégei, a kikhez még Kögl János plébános és Messinger Károly dr. orvos is csatlakozott, rendszerint kártyázva töltötték az időt. Szerdán délután Wahrmann Ernő dr., Messinger Károly dr. és Kögl János tarokkoztak a kastély verandáján. Kártyázás közben Wahrmann dr. következetesen „trottnak“ (hülyének) titulálta Messinger dr.-t, aki természetesen erélyesen visszatámasztotta ezt a hangot. A leghevesebb szóváltás keletkezett erre Messinger dr. és Wahrmann dr. között. A legkritikusabb pillanatban lépett be a verandára Harnoncourt gróf a herceggel, akik a hajbakapott feleket lecsillapították. Messinger Károly dr. másnap Tanásdy Endre és Szekesán János megyei tisztviselőkkel provokáltatta Wahrmann-t, aki a kihívást azonban nem fogadta el. A segédek egy jegyzőkönyvet adtak át Messingernek, a melyben konstatálták, hogy az elientél a kihívást nem akceptálta, de a sértéseket visszavonta. Tegnap délután, mintegy félelgy óra tájban Wahrmann Ernő dr. Harnoncourt gróffal beszélgetett a szalonban. A gróf többek közt szemrehányást tett Wahrmann dr.-nak, hogy a kihívást visszautasította. Wahrmann erre így felelt:

— Azzal a szidóval nem vereszek! En Londonban nevelkedtem és kinevetne az egész

H.

A professzor, miután alaposan megvizsgálta Ágostot, így szól hozzá:

— Tartsa még a diétát, amelyet megszebok. Ne egyék húst, ne egyék tésztát, ne egyék fűszerest, ne egyék cukrost, ne egyék sokat, ne egyék keveset. Ne egyék levest, a leves fölösleges teher a gyomornak. Ne egyék főt húst, az nem tápláló. Ne egyék olyat, ami izgatja, s ne egyék jóllakásig. Nem szabad bort inni, nem szabad szivarozni. Tartózkodjék minden izgalomtól, értse meg: minden izgalomtól. Mozogjon, de ne erőltesse meg magát, el ne lépjen, de valahogy eszébe ne jusson ugrándozni. A fő: a jó levegő. Ne járjon kávéházba fekdüdjék le korán, tartózkodjék sokat a szabadban. De vigyázzon, mert az esti levegő nem tesz jót önnek. Menjen délvidékre, minél előbb, de akárhol lesz, hat óra után csukja be az ablakot. A fő az, hogy: mozogjon, de ne mozogjon sokat.

— Igonis, — szól Ágost.

Egy kicsit megbutult a sok jó tanácstól, hirtelen nem tudta, hogy mit szabad hát csinálnia. Hogy némiképpen kiigazodjék, megkockáztatta ezt a kérdést:

— És a cirkusz?

A professzor mosolygott.

— Erről egyelőre nem lehet szó.

Ez az egyelőre folyton ott hangzott Ágostnak a fülében. Megértette, hogy nemsokára

meg fog már halni s egyébre nem tudott gondolni.

Örült félelem fogta el. Napokat töltött folytonos rettegésben s folyton az utcát járta, mint ha, amíg talpon van, nem érné utól a nyomában járó veszett kutya. Néha a sok járásban halálosan elfáradt s csak mikor nem bírta tovább, vette észre, hogy áthágta az orvos rendelését. Ilyenkor azt képzelte, hogy e sok-sok ezer lépéssel csak még közelebb jutott a halálhoz, figyelni kezdte magán káros cselekedete hatását s szíve vad kalapálása úgy elrémítette, hogy ordítani szeretett volna.

Mihelyt fölébredt, az volt az első gondolata.

— Még élek.

De a második már az:

— Egy nappal kevesebb van hátra.

Sajnálta az időt, amelyet alvással töltött el. Azalatt nem élt, azzal is kevesebb. Ejjel pedig kétségbeesett, hogy nem tud elaludni. Segítségért kiabált volna, ha nem szégyenli magát s felköltötte a szomszédait: tegyenek vele valamit, hogy el tudjon aludni.

Ágost szeretett volna még sokáig élni Borzadva gondolt a sirra, a koporsóra, a férgekre. Mért nem hagyják a halottakat a szabadban, a napon?

Miért nem adnak nekik legalább akkora helyet, mint egy vasuti vagon? Mért nem védik őket tudományos szerekkel az undok állatoktól, amíg csak egy parány van belőlük? De

a legborzasztóbb mégis az: nem lenni! . . . A nap süt az égen, a virágok nyílnak, a lányok szeretkeznek, az utcákon vidám zsvaj közepett acélizmu fiatal fiúk bicikliznek, a villamos csilinggel, az emberek sietnek a cirkuszba, él ló, kutya, hernyó, légy, csak ő nem él s azzal, hogy ő nem él, úgy nem törődik senki, mint ahogy nem törődnek egy eltapost bogárral, mely volt, vagy nem volt, mindegy.

Ötvennyolc éves volt, de vannak kilencven éves emberek is. Mért nem jutott neki is annyi, mint ezeknek a szerencséseeknek. Irigyelte az öregeket: mennyivel többet értek el, mint ő! . . . S irigyelte a fiatalokat: ezeknek még milyen sok van hátra! Es úgy nézett az emberekre, mintha megrabolták volna a legföltétebb kincsétől.

Mióta tudta, hogy nagybeteg, nem szeretett senkit. Ha férfival kellett beszélnie, az járt az eszébe, hogy ennek a szavai elcsennek valamit az idejéből, ennek könnyű, de neki, szegény fejének. Ha lányt látott, gondolatában gyűlölettel kérte számon a jövő szerelmeit, a csókokat, ameyeket ez a leány akkor ad, mikor ő már por, hamu, föld, semmi.

Haragudott az emberekre és kerülte őket. Egyszer az orvos, aki észrevette, hogy az állapot a szokottnál is rohamosabban romlik, azt mondta neki:

— Ne eméssze magát. Szórakozzék egy kicsit, járjon emberek közé.

Sietett engedelmessé válni, de olyan féltéken

világ, ha meghallaná, hogy ezzel a zsidóval párbajoztam.

Harnoncourt gróf azzal vágott vissza, hogy hiszen Wahrmann is zsidó s ha ma talán már nem is az, de annak született. A beszéd egyre izgatottabb jelleget öltött s amikor a kölcsönös idegesség tetőpontjára hágott, Wahrmann dr. hirtelen felugrott és szobájába rohant. A következő pillanatban a gróf előtt termett ismét és revolvert szegezve feléje, kétszer elcsattantotta a ravaszt. A revolver azonban nem volt töltve s így a grófnak nem történt baja. Wahrmann észrevéve, hogy a revolverben nincsen golyó, visszasietett szobájába, megtöltötte revolverét s a grófnak rontott vele. A ravaszt ismét elpattantotta kétszer egymásután, de a revolver újabb csütörtököt mondott. Wahrmann dr. revolvere t. i., a melyet állandóan magánál hord, angol szerkezetű és zárókészülékkel van ellátva, a melyt Wahrmann azonban nem tud kezelni. Kétszer is megpróbálkozott a felnyitással, de eredménytelenül. Az óriási zajra behorog a kastély cselédsége a herceggel, a kik Wahrmannt védtelenné tették. Harnoncourt gróf dühtől szikrázva kiáltott Wahrmannra:

— Ki a házamból! Takarodjék!

Wahrmann dr. rögtön el is távozott s a plébánoshoz ment, ahol estig tartózkodott. Este Nagybecskerekre jött. Nevezetes, hogy Wahrmann dr. Ecskán egyre dicsekedett, hogy le akarta löni a grófot. Harnoncourt gróf Müller Ottó segédjegyző és Kocsisál bíró útján le akarta tartóztatni Wahrmannnt, ez azonban nem történt meg. Mint értesülünk, Tanásdy és Szekesán, Messinger segédei, ma provokálták Wahrmannnt, amiért őket hazugsággal vádolta és gazembernek nevezte.

Vadnay Károly halála.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, július 28.

A régi írói gárda egyre ritkuló sorából megint kidőlt a szépirodalom egy előkelő, nagyszorgalmu munkása. Vadnay Károly vasárnap délelőtt féltizenegy órakor hosszú szenvedés után meghalt.

Közéletünk egy nagymunkásságu és tiszteltreméltó alakja dőlt ki vele az éiök sorából és nagyon sokáig üresen fog állani helye azon a téren, ahol évtizedeken át annyi része volt szépirodalmunk újabkori fejlesztésében, annyi

érintkezése összes íróinkkal, művészeinkkel, a közélet minden rétegével s ahol annyi fejlődő tehetségnek nyitott utat. Elétrajzának adatai ezek:

Vadnay Károly Miskolcon született 1832. április 28-án. Már atyja: Vadnay Lajos is irodalmi ember volt és különösen nyelvészettel foglalkozott. Anyját maga Vadnay úgy jellemezte, mint a római köztársaság matronáit. Otthon ült és font, leikét egészen eltöltötte női hivatása. De mikor a szabadságharc kitört, mint a Gracchusok anyja, ő küldte maga tizenöt éves fiát a harcba. Így került Vadnay már mint serdülő ifju a haza szabadságáért küzdő seregbe. Itt történt vele az az epizód, amelyről bőven megemlékezik emlékirataiban. Egy társát embertelenül büntették és ezért Vadnay megtámadta a századosát. Ez főbenjáró bűn volt, mert hadi állapotban volt a sereg és Vadnaynak csak úgy kegyelmeztek volna meg, ha szavát visszavonja. Erre Vadnay nem volt hajlandó, úgy, hogy élete komoly veszedelmeben forgott, míg Rapaics őrnagy meg nem mentette a halálbüntetéstől. Meg is hálalta ezt azzal, hogy a szabadságharc vitéz katonájává lett. Budavára visszafoglalásában ő is részt vett. A világosi fegyverletétel után egyideig bujdosott, míg be nem sorozták katonának egy osztrák ezredbe. Az ezreddel megjárta Ausztriát, Tirolt, Olaszországot és végigszenvedte e fáradtságos és megalázó ut minden gyötrelmét. Az ötvenes évek elején visszakerült Magyarországra és írói pályára készült. Ehhez abban az időben nagy lelkesedés és nagy lemondás kellett, mert az írói pálya kész nyomoruságnak kínálkozott. Sugár Kálmán írói néven kezdett lírai verseket írogatni Nagyobb hatás ért el történelmi és társadalmi elbeszéléseivel, amelyeket már saját neve alatt írogatott a különböző lapokban, 1862-ben, mikor elbeszéléseinek első gyűjteményét. (A téli estékre) kiadta, már ismert író volt. A Hölgyfutárban jelentek meg ezek a novellák, valamint első regényei is, (A kis tündér, Eszter, a szép kardaloknok.) A hatvanas évek elejére esik egy utazása, amelynek során meglátogatta Páris, Londont, Konstantinápolyt. Mire visszajött, a „Hölgyfutár“ már megszűnt az élő ujságok közt szerepelni.

1864. újév napján indította meg Tóth Kálmán a Fővárosi Lapok at és Vadnay Károly a lap megalakulásától fogva mint tényleges, de nem névleges szerkesztő szerepelt. Csak a ki-egyezés évében lett névleg is a Fővárosi Lapok szerkesztője. Három évtizeden át (1864-től 1898-ig) szerkesztette ezt az ujságot, még pedig olyan eredménnyel, hogy egyike lett a legelterjedtebb lapoknak. Ez a harminc év, amelynek minden percét lázas munkában töltötte el Vadnay, természetesen nem maradt hatás nélkül a magyar sajtóra. Mint szerkesztő teremtett és irányított egy ujságot, amely fris-

seségével, könnyedségével vált ki a többi lapok közül; mint kritikus a színházi és irodalmi életre volt jótékony hatással európai műveltségével, finom ízlésével és magyar lelkével, azonkívül valóságos szépirodalmi bába szerepe volt. Az ő ujságjában kezdtek meg fiatal írók a szereplésüket és Vadnay boldog volt, ha egy-egy ifju barátját a dicsőség felé segíthette. A magyar sajtónak nem egy kiváló alakja az ő nemesen formáló kezeiből került ki. Működésének java része a Fővárosi Lapokra esik, de irt más lapokra is: a Pesti Naplóba, Honba, Budapesti Szemlébe. Irt regényeket is ezidőben, még pedig az említettekben kívül az Eladó leányok, A rossz szomszéd, A besorozott, Immakulata grófnő címűeket, amelyekben a művelt magyar társadalmat rajzolta rendkívül találón. A hatvanas évek elején a Nemzeti Színház drámabírálo bizottságának tagja lett és nagy szeretettel, még nagyobb gondnal kísérte fiatal drámáirók munkáit.

Tagja lett a Kisfaludy Társaságnak, később az Akadémiának és részt vett a Magyar Írók Segélyegyesületének megalapításában. Ez egyesületnek Gyulai Pál lemondása után titkárja lett és ebben a minőségében szegény sorsban levő írói családok jövevő lelke lett, akinek örökös küzdelmet kellett folytatni a saját jószívűségével és az egyesület vagyoni viszonyaival. A politikai életben is szerepelt. 1882-től fogva szülővárosát, Miskolcot képviselte az országgyűlésen, hol a szívesen hallgatott szónokok közé tartozott, mert ötletes, finoman humoros volt az előadása. 1893-ban vette át a hivatalos lapnak, a Budapesti Közlönynek a szerkesztését és ekkor le kellett mondania képviselői állásáról. A hivatalos lap szerkesztése mellett sem szűnt meg irodalmilag működni.

Vadnay Károlyt már évek óta veszedelmes gyomorhaj kinozta, a mely lassan-lassan megtörte élete erejét. Tavaly már megállapították az orvosok, hogy az öreg urnak gyógyíthatatlan gyomorrákja van. Állapota egyre rosszabbodott s egy héttel ezelőtt ágyba kellett feködni. Szombaton elvesztette eszméletét. Halálkálása csaknem huszonnégy óráig tartott. Mellette virrasztott fia, Vadnay Tibor, leánya, Herczeg Imréné, kis unokája, Goumoens Gabriella báróné és veje, Herczeg Imre. Vadnay Károly vasárnap délelőtt féltizenegy órakor halt meg.

Eihunytáról értesítették a belügyminisztériumot, az Akadémiát és Kisfaludy-Társaságot. — Temetéséről valószínűleg az állam gondoskodik.

Halmos János, a székesfőváros polgármestere, a családtagok kérelmére, elrendelte, hogy a kerepesi-uti temető igazgatósága jelöljön ki

lépett a beszélgetők körébe, mintha bocsánatot kért volna tőlük, hogy születni bátorkodott. Alázatosan hallgatta őket s bár nem érdekelte amit mondtak, csak akkor vált meg tőlük, amikor magára hagyták. Beléjük ragaszkodott, mintha a körülötte lévő életben rejlenék az ő élete is s elevenségük, mozgékonyosságuk, függetlenségük láttán mindenkinél alábbvalónak érezte magát. Összehasonlította magát velök s arra az eredményre jutott, hogy őt már talán a hülyeség környékezi. Kurának használta a társaságot de e kura következtében még többet szenvedett, mint előbb.

A cirkuszba nem igen mert elmenni, mert ahányszor arra járt, az irigység és emlékei nagyon fölzigatták: mindig az érütését számálva tért onnan haza. Tudta, hogy sohase léphet föl többé, de beletörődött ebbe is, csak-hogy valamivel tovább élhessen. Volt egy kis megtakarított pénze; mindezt rászánta, hogy amennyire lehet, meghosszabithassa az életét. Elment délvídekre, s hat óra után becsukta az ablakot lefeküdt korán, mozgott, de nem mozgott sokat, nem ivott, nem szivarozott, szabály szerint evett, nem gondolt egyébire, csak az egészségére, s miután minden orvosi rendeletet pontosan megtartott, a nagy vigyázat izgalma következett el, mint az orvos várta.

III.

A harmadik gutaütés alkalmával Ostoba Ágost halálát már az orvosnak is el kellett is-

mernie. A halottkém kiállította a bizonyítványt, az anyakönyvvezető följegyezte az esetet, az ujságok néhány jóakaró sort szenteltek a kedvelt pojáca emlékének, s Ostoba Ágost akár-hogy kapálózott előbb, alaposan belenyugodott sorsába.

Ostoba Ágost ekkor már senkinek nem hiányzott. Családja nem volt s a cimberái régen megbarátkoztak azzal a gondolattal, hogy Ostoba Ágostól le kell mondaniok. A legtöbább Kara Musztafa nyihogott gazdája után, mert a kis berber csődörrel más nem tudott banni, csak a bohóc, s mikor Ágost megbetegedett, a tudós lovacska lezorult a porondról. De azóta Kara Musztafa is beletörődött a megváltozott életbe, s Kara Musztafa számára Ágost nem akkor halt meg, amikor gazdája szíve nem vert többet.

A cirkuszban helyét már régen betöltötték s az új Ostoba Ágost egy év óta közkedveltségnek örvendett. Mégis a temetés után az Artista kávéházban sokat beszéltek a régi pályatársról.

A fiatalabb emberek úgy találták, hogy végre is eleget élt. Az öregebbek: hogy nem folytatott észszerű életmódot.

S mindenki tudott róla egy-egy kis esetet, mely élénken jellemezte, mennyire félt mindig a haláltól.

De erről senki se tudott többet, mint az egyik istálló-mester, a ki Ágostot betegségében a leggyakrabban látogatta meg. Ez az istálló-

mester volt az, a kit hajdan, mikor Ágost még harsogó derűtségeket fakasztott, a fásztó lo-vaglások szünetében, a közönség nagy vigas-gására, addig pofozott, míg nem az istállómester dőlt ki, hanem Ágost esett össze a fáradtságtól.

Az istállómester sok részletet tudott a beteg pojáca halálfelelméről, s beszélgetés közben utánozni kezdte azokat a vadállati hangokat, melyeken a bohóc, mikor már a végét járta s a betegségtől bárgyuvá lett, résztvevő látogatója előtt eibögte a haláltól való irtózását.

Az istállómester olyan mulatságon utánozta ezeket a hangokat, hogy mindenki nevetett.

A meglehetősen váratlan hatásból egy hasznos ötlet fogamzott. Az egyik pojácának eszébe jutott, hogy a szünetek közt mulattatóan lehetne eljátszani Ostoba Ágost halálát. A jelenet magva az volna, hogy az öreg Ostoba Ágost sehogy se akar meghalni, rug, kapál, mikor az ördög el akarja vinni, tele bögi betegségevel a világot s mégis kijátsza az ördögöt, úgy hogy az ördögnek végül bottal kell agyonvernie.

Az ige három nap mulva testet öltött s az istállómester Ostoba Ágost jelmezében kacagatóan játszotta el a komédiát. Az istállómesternek a cirkuszban eddig nem igen vették hasznát, ezzel a mutatványával egyszerre a legnépszerűbb művészek közé emelkedett.

Vadnay Károly eltemetésére sírhelyet a kerepesi-uti temetőben nyugvó atyja: Vadnay Lajos sírja közvetlen közelében.

Vadnay koporsóját, a mint az esti órákban táviratozzák, holnap délelőtt átviszik az *Athaeneum* Kerepesi-uti palotájába, melynek udvarán magas ravatalra helyezik. Az eddigi megállapodás szerint Vadnajt délután négy órakor temetik el.

Az elhunyt családjához számos részvét-távirat érkezett, közöttük *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi minisztertől, *Berczik* Árpádtól, *Rákosi* Jenő és *Beöthy* Zsolttól; részvétét fejezte ki ezenkívül a magyar közéletnek még több kiválósága.

MULATSÁGOK.

(=) **A huszár-altisztek bálja.** A Hadik-huszárok kétszázéves jubileuma alkalmából az ezred altisztszjei vasárnap este bálát rendeztek. A multság, mely a Központi szálló dísztermében folyt le, igen szépen sikerült. Fényesen feldíszítették a termet, melyben nagy közönség jelent meg. A balanyai tisztet *Lázár* Frigyesné ezredesné urnó viselte, kinek a bálon való megjelenése emelte annak sikerét. A rendezőség élén *Lipthay* Béla főhadnagy állott, kivel együtt az ezred tiszt.karának számos tagja részt vett a bálon. A jó hangulat itt mindvégig kitartott, ami pedig nem kis dolgot jelentett, mert a multságának csak a reggel vetette végét.

(=) **Táncmultság Csermőn.** Csermőn a kaszinó termében augusztus hó 3 án a csermői római katolikus templom szükségleteire zártkörű táncvigalom lesz. A rendezőség élén *Vertán* Ernő és *Mauró* József, állanak: beléptijegy ára 2 korona.

A villamos vasut

(A belügyminiszter leirata.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, július 28.

Az aradi közut villamos vasut ügye aktuális lett most egy leirat folytán, melyet a belügyminiszter intézett *Aradváros*ához.

A leiratnak, mely az ügy előrevitelének szolgálatot tesz, lényege a következő:

A miniszter értesíti a város közönségét, hogy a villamos vasut kiépítése iránt hozott 1901. évi közgyűlési határozatokból megállapított szerződési tervezet csak az esetben képezheti a kormányhatósági felülvizsgálat tárgyát, ha ahhoz a vállalkozó részvénytársaság, mint egyik szerződő fél hozzájárult.

Felhívja a miniszter a várost, hogy a folyó évi erre vonatkozó közgyűlési határozatot a vállalkozó társasággal közölje és hívja fel, hogy nyilatkozzék ezen határozatban megállapított feltételek elfogadása iránt, és azon esetben, ha a vállalkozó társaság a feltételeket kötelezőalakban elfogadja, a szerződés tervezetét az utóbb intézett közgyűlési határozathoz képest szövegezze és az eként újból szövegezett szerződést felülvizsgálás végett küldje fel a belügyminiszteriumhoz.

Eddig a miniszteri leirat tartalma. Ennek értelmében város most fel fogja hívni nyilatkozattételre a vállalkozó lóvasut és téglagyár részvénytársaságot és a nyilatkozatra szűk határidőt szab meg, hogy az ügy minél hamarabb dűlőre juthasson.

A torontáli főispán idegbaja.

(Bethlen gróf szabadságon.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, július 28.

*Nagybecskerek*ről jelentik, hogy a belügyminiszterium *Bethlen* Miklós grófot, *Torontál*-megye főispánját felrendelte a fővárosba s idegbaja miatt hosszabb szabadságra küldi.

Bethlen Miklós gróf, amint ismeretes, *Hunyadmegyéből* került alig fél év előtt *Torontál*-megye főispáni székbe.

Már a beiktatáson is szokatlan módon viselkedett. A legjelentősebb aktusokat bámulatos közönnyel fogadta az új főispán s a hozzá intézett beszédekre alig volt egy-két szava. Néha emberfölötti erőlködéssel találta csak meg a megfelelő szót vagy kifejezést, a legtöbbször azonban csak ennyiből állott egész válasza:

— Köszönöm! . . . Igen köszönöm!

A beiktató közgyűlésen, a mikor a régi szokás alapján valami kiforrottabb programmszerű beszédet várt mindenki, a főispán halka, a zsefolásig tömött nagy teremben alig hallható hangon újból ismételte az előző napon elmondott töredékes szavakat s alig tudott egy összefüggő, logikus mondatot összehozni. Akkoriban természetesen még senki sem sejtette *Torontál*vármegyében azt a rettenetes betegséget, amely a főispán elméjén rágódik.

Az idegbetegség jelei azonban már *Déván* mutatkoztak a főispánon. *Bethlen* Miklós gróf szerény anyagi viszonyok közt élt mint garçonember s a mikor megnősült, neje tekintélyes vagyont hozott magával. Ennek a vagyonnak jórészt a dévai konzervgyárba fektette bele, amely akkor még vérmes reményekkel kecsegtette az alapítókat. A konzervgyár azonban nagy összegeket emésztett fel anélkül, hogy megfelelő gyümölcsöket hozott volna. Ez a szerencsétlenség módfelett elkésértette *Bethlen* grófot, aki az azóta nap-nap után idegeseb lett, sokszor egész éjszakákat álmatlanul töltött, majd buskomorság vett erőt rajta.

*Torontál*ban egyre nagyobb mértékben fajult el idegbaja is. Testi ereje rohamosan gyöngült s már csak lelkének föl-fölcsillanó erejével leplezhette ideig-óráig kegyetlenül romboló betegségét. A legutóbb, július 11-én lefolyt megyei közgyűlésen már kínos föltűnést keltett az a zavar és összevisszaság, amely a tanácskozáson végigvonult. A főispán elnöki székében ülve, révedező tekintettel meredt sokszor maga elé s akkor riadt föl, amikor valamely erősebb hang fülét megütötte. Mindenképpen meglátszott rajta, hogy az elnöklés kimeríti és leike másfelé kalandozik. A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén egy-egy képtelen indítvánnyal vonta magára a figyelmet, úgy, hogy a bizottság tagjai összebujva nézték a hosszasan egy helyre percekig mereven tekintő főispánt.

Az installációs banketten, a lakoma végén egyszerre odafordult *Vecsera* főispáni titkárhoz:

— Mibe kerül az ebéd? — kérdezte a főispán.

— Méltóságos uram, a bankettet az ön tiszteletére rendezte a vármegye, az ebéd tehát ki van fizetve! — szolt *Vecsera*.

A főispán e szavakra éktelen haragra gerjedt s képéből kikelve kiáltotta, hogy az ő ebédjét ne merje senki kifizetni. Es ki is fizette a cohet a magából.

A Rózsa-szállóban nemrég egy fiatalemberekből álló uri társaság mulatott. A főispán, aki szintén vendége volt a kávéháznak, hirtelen odacsöngeti a pincért és ráparancsol, hogy a fiatalembereknek tiltsa meg a hangos mulla-

tást. A pincér föl is szólította a társaságot, hogy csendesebben vigadjanak, de kis idő múlva azok tovább folytatták fesztelenül a multságot. A főispán erre rendőrökért küldött és a kapitányságra akarta kísértetni az egész társaságot. Csak nehezen lehetett szándékáról lebeszélni.

TANÜGY.

(—) **Athelyezett tanár.** A hivatalos lap vasárnapi száma közli, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter *Miklóssy* István aradi kir. főgymnasiumi rendes tanárt a budapesti VII. kerületi külső állami főgymnasiumhoz rendes tanári minőségben áthelyezte.

(—) **Tanítónői kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Szabó* Szeréna világosi állami elemi iskolai tanítónőt a mehalai állami elemi iskolához áthelyezte és *Joanovics* Emma okleveles tanítónőt a világosi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé kinevezte, végül *Biró* Jolán zsdenyovai állami kiseddönőt a szapáryligeti állami iskolához, jelen minőségében, áthelyezte.

Öngyilkos orvosné.

(A csodaorvos felesége.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, július 28.

Egy hét előtt történt, hogy *Sztroján* József dr. budapesti orvos felesége, született *Crispi* Teréz a fővárosból, a Tisza-utca 3. szám alatti lakásából eltűnt.

Az eltűnést nagy érdeklődéssel vették tudomásul, mert a házaspár eddigi élete is igen kalandos volt. Most azután még nőtt az eltűnési história az érdekességben, mert kiderült, hogy az orvos felesége öngyilkos lett.

Mint ismeretes, az asszony a férj vallo-mása szerint, egy hónappal ezelőtt megismerkedett egy *Szabó* Árpád nevű fiatalemberrel, akinek szerinte nincs semmi foglalkozása. Új ismerősük beleszeretett az asszonyba s a mikor ő ezt megtudta, kitiltotta házából. *Szabó* Árpád több embernek említette, hogy erőszakkal is elrabolja ideálját. A múlt hétfőn, július 14-én történt; az orvosné egyedül volt odahaza gyermekeivel, a mikor egy cigányasszony levelet hozott neki. *Sztroján*né elolvasta a levelet, aztán karjára vette egy esztendő kis leányát és csak úgy háziruhában lesietett a harmadik emeletről az utcára. Azóta nem látták sem az asszonyt, sem a kis leányt, sem — *Szabó* Árpádot. A rendőrség az orvos panaszára elrendelte a kutatást, a melynek azonban a mai napig nem volt semmi eredménye.

Ma azután *Szabó* Árpád jelentkezett a tor-dai rendőrség előtt s elöadta, hogy *Sztroján*né a vízbe ölte magát. Tényleg ki is fogtak egy fekete ruhás női holttestet, melyben *Sztroján*néra ismertek a személyleírás után.

Mint kiderült, az asszonyt nem a szerelem készítette a szökésre, hanem az urától való félelem. A csoda-orvos ugyanis hipnotizálta az asszonyt s mindenféle kísérletekre használta fel. A nő e miatt el akart válni *Sztroján*tól s már fel is kérte *Török* ügyvédet, hogy indítsa meg a válópört.

Ugy látszik, nem is szerette *Szabó*t, hanem csupán menekülni akart az urától. Most azután nem bírta tovább az életet, a kényszerült szökés szegényét és öngyilkossá lett.

Kiderült e gyéb dolog is. Az orvos azzal növelte hírét, hogy hosszú ideig *Transzvál*-ban élt. Valósággal azonban csak nyolc napig tartózkodott ott. Egyáltalában nagyon gyanus ennek a balzsamozó csoda-doktornak a viselkedése s nagyon jó anyagot szolgáltatna valamely rémregényhez.

Kubelik — szuggesztio alatt.

(Az új Trilby.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 28.

Akárcsak a *Trilby*-regényének hü mását látnók abban a tudósításban, a melyet *Kubelik* Janról, a világhírű cseh hegedűművészről veszünk. *Kubelik*, a zseniális *Kubelik* szuggesztio alatt áll: neki is van *Svengálja*, akár *Trilby*nek — és ez az ő *Svengálja* is a romlásba kergeti őt, a fizikai és szellemi pusztuláshoz. Erről a szenzációs leleplezésről a következő táviratot vesszük:

Kubelik Jan, a világhírű cseh muzsikusknak fivére, *Kubelik* Venzel hosszabb levelet írt a *Pester Lloyd*nak, a melyben elpanaszolja, hogy *Kubelik*nek titkárja és igazgatója, *Scrivan*, mily rettenetes befolyást gyakorol fivérére. A huszonkét éves fiatal embernek nincs semmi önállósága. *Allandóan szuggesztio alatt áll.* *Scrivan* *Kubelik*et a legképtelenebb *törsdeügyletekbe*, *spekulációkba* *hajszolta be*, a melyekben *Kubelik*et *óriási veszteségek érték.* Nagy vagyonát elvesztette és dacára, hogy *óriási jövedelme van*, *alig marad valami pénze.*

Ezek a rengeteg veszteségek *megettámadták* *Kubelik* idegrendszerét: a fiatal művész most komoly beteg.

Scrivan az egyik hangversenyéről a másikra hajszolja *Kubelik*et; megesk, hogy egy nap kétszer is kell koncerteznie.

A titkárnak befolyása *Kubelik*nek példás családi életét is földulta. *Mig* *Kubelik* eddig mindig hü, szerető fiu volt, most, ha Prágába megy, *meg se látogatja öszhaju anyját.*

*Kubelik*nek ez anyagi zavarát egy *budapesti hangszergyáros* is megsínyli. A gyáros szállította ugyanis a hurokat *Kubelik*nek, úgy, hogy a *művész* például amerikai körútján is magyar hurokon játszott. Ez mindenesetre büszkeségére van az illető gyárnak, de ez nem kárpótolja a tényt, hogy a gyáros követelését se-hogy se tudja *Kubelik*től megkapni.

A szerelem örültje.

(Izgalom a Határ-utcában.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 28.

Ma reggel kilenc órakor különös jelenet vonta magára a hal-tér és Határ-utca környékén lakók figyelmét. Az utcán végigrohant egy szerencsétlen, elmebeteg leány, minden ruhadarab nélkül, csupán egy levelekből összerótt kötény-féle volt az egyedüli toalettje. A leány a szerelemnek lett áldozata. Régi, megkopott regény: az ifju cserbenhagyja a leányt, akinek a bánat elveszi az eszét.

A szerencsétlen leány *V. Irén*, tizenhat éves, egy határ-utcai özvegy asszony leánya. Negyedikénekor, a mikor senki se vette észre, ledobta ruháit magáról s úgy, egész mesztelenül kirohant az utcára: csak egy levélfüzért vett magára, mint kötényt.

A határ-utcán végigszaladva, a hal-tér felé tartott. Persze mindenütt, a hol a különös látványnak tanui voltak, nagy izgatottságot keltett. Azonnal látták, hogy elmebeteg a szerencsétlen, mert futtában összefüggés nélkül való, zavaros kiáltásokat hallatott.

Többen utána rohantak, s végre két embernek sikerült az *Eva-kosztümös* lányt megfogni. Küzdeni kellett vele, de azután mégis lefoglák és visszavitték a szülei házába, a hol nagy rémületet, ijedséget keltett az idegajos leánynak elrohanása. Egyelőre otthon ápolják tovább, mert a betegsége csöndesebb lefolyásu, s dühöngéssel nem jár.

A leánynak elmebaja nem régibb keletű és egy szerelmi regényével van összefüggésben. A leány szerelmes volt egy fiatal tisztviselőbe, félig-meddig jegyben is jártak. Most azonban a fiatal ember *Budapest*en kapott állást, s onnét a napokban azt írta *V. Irén*nek, hogy *ne számítson rá*, mert ő nem veheti el. A szerelmes fiatal leányt ez kétségbeejtette. Buskomor lett, és a bánkodás *elmebajossá* tette. Az elmebaj ma reggel tört ki rajta, s okozta azt a jelenetet, a melynek híre már bélután az egész városban elterjedt.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

* **Nemzeti színház új tagja.** *Somló* Sándor, a budapesti Nemzeti színház igazgatója, mint a fővárosból jelentik, szerződtette *Török*né *Delli* Emmát, a Vígyszínház volt kiváló művésznőjét, akit kedvesen ösmer Arad közönsége is. A szerződés értelmében a művésznő július 1-étől tagja a színháznak.

Miniszteri kiküldöttek Aradon.

(A gyermekek védelme.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 28.

Az elhagyott gyermekekkel szemben fogantatosított rendőrhatalósági eljárás felülvizsgálata végett a belügyminiszter kiküldte *Aradra* és folytatólagosan az ország többi hatóságaihoz *Bosnyák* Zoltán dr. min. osztálytanácsost és *Karsay* Sándor dr. fogalmazót kik ma kezdték meg e az nembeli vizsgálatokat. A vizsgálat során meggyőződést szereznek arról, hogy eddig általában hány gyermeket nyilvánított elhagyottnak a rendőrhatalóság, továbbá az iratok alapján a gyermekek hozzátartozóinak vagyoni kereset és családi viszonyait kutatják.

Bosnyák Zoltán több hónap előtt is Aradon járt a akkor a gyámügyi kezelés reformja érdekében folytatott tanulmányozást, hasonlóképen a gyermekvédelem dolgában.

A gyermekvédelem, a legfontosabb szociális kérdések egyike, csak néhány esztendővel ezelőtt vált komoly állami érdekké Magyarországon. Az állam 1898-ig nem foglalkozott az elhagyott gyermekek dolgával, csak társadalmi uton, jótékony testületek gondoskodtak a szerencsétlen kisdedekről úgy, ahogy. Az apátlan-nyátlan gyermeknek legtöbbszörre nem viselte gondját más, mint aki az erdők madarait ruházta. Az utszélen, nyomorban pusztultak el a társadalom legszánandóbb páriái. Ujabbban azonban a kormány humánus akciót indított meg a gyermekek védelme dolgában, s most a nemes mozgalom a törvényhatósági intézkedésekben is oly méreteket vett föl, hogy a gyermek védelem tekintetében Magyarország a kulturálmok sorába emelkedett.

A hét éven alul levő elhagyott gyermekek gondozása teljesen állami feladat. A költségek fedezésére az országos betegápolási alap szolgál. Az állam tehát hét éves koráig tartozik ellátni az elesett gyermeket, míg tizenöt éves korig a gyermekvédelem terhe a községekre hárul. A községek segítségére van azonban a gyámpénztári tartalékalap jövedelme és az a 400.000 korona, ami e címen állandó elhelyezést nyer a belügyi költségvetésben.

A gyermekvédelem a tulajdonképpen való lelencek ügyét karolja föl, aztán föltétlenül körébe vonja a házasságon kívül született gyermeket, akinek visszaadja az állam, amitől a szerencsétlent a törvény fosztja meg. Visszaadja neki a családot, a családi élet melegségét, s legalább élet veszi a társadalom előítéletének, melyet a boldogtalan gyermek születésétől visel. Védi továbbá a törvény a gyermeket, kiknek szülői börtönbe jutottak, kórház-

ban vagy tébolydában sanylódnak, s a gyermekvédelem azokra az árvákra is kiterjed, akiket az árvaházban valamely okból elhelyezni nem lehet. Oly gyermekeket kiknek szülői élnek, csak nagyon kivételes esetben fogadhat oltalmába a törvény, mert hisz ellenkező felfogás mellett lehetetlenné válik azok védelme, akik a gyámolításra valójában rászorulnak.

A hatóságok turbuzgalmából néha, illetéktelen befolyás érvényesülése folytán rendkívül sok olyan gyermeket vesznek hatósági védelem alá, akiket szüloik el tudnának tartani. A felvétellel csupán a szüloik gondján, terhén könnyitenek. Miután pedig a védelem csak véges lehet, melynek anyagi határai vannak, s a budget tul nem terhelhető, a hatóságoknak meg kell gondolniok, sőt a társadalomnak is közbe kell vetnie magát, hogy a törvény kedvezésében csak a védelemre igazán rászoruló gyermeket részesítsék, akinek erre joga van, s akit az elpusztulás veszedelmének kitenni nem szabad.

A segélyezésnek is van határa, az adókat pedig emelni nem lehet; a finánciális korlátozás miatt kell tehát a feltétlen szigor a gyermekek védelembe fogadásánál. Vissza kell vinni a kérdést valódi céljához, hogy az igazában elhagyott, a szüloik védő karját nélkülöző, hánytvetett gyermekekre irányuljon a védelem, főleg a házasságon kívül született és a teljes árvaságra jutott kisdedek védelmére. Ezért rendelte el a miniszter a gyermekvédelem országos felülvizsgálását. A szegénység állami védelmének is számolnia kell az ország anyagi erőforrásaival.

HIREK.

József Ágost főherceg Kisjenőn.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 28.

Kisjenő főhercegi kastélynak szombat óta magas vendégei vannak. *József* főherceg fia, *József* Ágost főherceg és neje *Auguszt*a főhercegnő jöttek ezuttal Kisjenőre. Szombat este érkeztek a gyorsvonattal Kétegyházára, s hol külön vonat várakozott a vendégekre. A főhercegi pár kíséretében voltak *Szapáry* gróf huszárkapitány ce- és kir. kamarás, továbbá *Libits* Adolf jósággkormányzó.

József Ágost főherceg vasárnap és ma, hétfőn vadászott. Az *ágyai* és *somosi* erdőben cserkészett, egymagában, teljesen egyedül. Vasárnap délelőtt a somosi, délután az *ágyai* erdőben lesett a vadra. A délelőtti cserkészésnek csak egy róka volt az áldozata, délután azonban már nagyobb szerencsével járt a főherceg, egy vaddisznó került terítékre.

Ma délelőtt ismét az *ágyai* erdőbe ment cserkészni a főherceg. Három óz volt a zsákmány. Délután a somosi erdőbe ment ki.

A főhercegasszony lovaglással, kocsizással tölti el az idejét. Tegnap délelőtt sétalovaglásra indult, délután és ma pedig kocsizott. A főhercegasszonyt *Szapáry* gróf és *Libits* Adolf kísérték délelőtt és délután.

A főhercegi pár valószínűleg csütörtökig marad Kisjenőn.

Tűzoltó-ünnep Uj-Aradon.

— Huszonöt éves jubileum. —

Arad, július 28.

Az *uj-arad* *szigmondházi önkéntes tűzoltók* vasárnap ülték meg egyesületük fennállásának *huszonöt éves jubileumát*. Ez alkalomból fényes ünnepséget rendeztek, melyen nagy közönség vett részt. Uj-Arad zászlódiszbe öltözködött erre

az alkalomra, mely nemcsak a derék tüzoltóknak, hanem az egész lakosságnak ünnepe volt.

Reggel nat órakor riadó jelezte az ünnepély kezdetét, mely után nemsokára felvonultak az egyesületek a mászó torony elé, hol az új-aradi tüzoltó egyesület diszgyakorlata folyt le.

Innen sorrendben felvonultak a templomhoz a következő egyesületek: az aradi waggongyári tüzoltók *Fritz Ferenc*, az aradi önkéntes tüzoltó egyesület *Panker Viktor* alparancsnok vezetése alatt, a zádorlakai zenekarral érkeztek meg *Zercsék Mátyás*, az arad gáji tüzoltó egyesület *Nagy János*, a vingaiak *Anyos János*, a temesújfalusiak *Krebsz Henrik* és *Minde József* vezetése alatt.

Steiner Lambert gyermekzenekara mellett vonult fel a menet a templomba, hol *Kristofcsák József* apátplébános ünnepi misét mondott, mely féltizenkettőig tartott.

Innen az egybegyűlt tüzoltóság a városházára vonult, hol a nagyteremben tartották meg a jubileumi *diszközgyűlést*, a közönség nagy érdeklődése mellett.

Schäffer Béla főszolgabíró elnök nyitotta meg a gyűlést, üdvözlővén a szép számban megjelent tagokat, köszönetet mondott az érkezett vendégeknek, mely által az ünnepség fényét nagyban emelték.

Beszédében a tüzoltóknak magasztos munkáját ecsetelte és további bátorságra és működésre serkentette őket. Ezzel a gyűlést megnyitották nyilvánította.

Utána *Martini Mátyás* főparancsnok beszélt németül a tüzoltókhöz, mely mintegy beszámoló beszéd volt a lefolyt 25 évről.

Beszédében az egyetértés magasztos elveit hirdette és a beszéde végeztével lelkes éljenzés és tapssal jutalmazták.

Végül *Schäffer Béla* elnök a gyűlést berekesztette.

Közvetlen utána vette kezdetét a temesmegyei tüzoltó-szövetség jubileumi közgyűlése, amelyen rétháti *Kovacsics Gyula* elnökölt. Lendületos szép szavakban nyitotta meg a gyűlést, melynek során üdvözlötte az új-aradi zsigmondházi tüzoltó-egyesületet 25 éves jubileuma alkalmából. Szavait hosszantartó éljenzés követte.

A gyűlés nemsokára befejezést nyert, mely után a vendégsereg a *Martini-féle* sörcsarnokba vonult, hol 400 teritékes *társasabéd* volt.

Az első felköszöntőt *Kovacsics Gyula* mondotta a királyra. A beszédet a közönség állva hallgatta végig. Utána *Schäffer Béla* főszolgabíró, az egyesület elnöke *József főherceget* éltette. *Szabolcs Lajos* a délvidéki tüzoltó szövetség elnökére üritette poharát. *Szabó* román. kath. lelkész *Rubinek Gyula* orsz. képviselőt éltette, *Hemmen Ferenc dr.* a vendégeket, *Stranszky Lajos Schäffer Bélát, Rolkó Kálmán* Új-Arad közönségét.

Fehér jegyző lendületos szép beszédben emlékezett meg *Martini Mátyásról*, az egyesület főparancsnokáról, ki igazi lelkesültséggel, egész erejével dolgozik az egyesület felvirágoztatásának érdekében.

Utóljára *Rubinek Gyula* beszélt s meleg hangon köszöntötte Új-Arad közönségét.

Este nyolc órakor a *Szöllő* höz címzett vendéglőben *táncestélyt* tartottak a tüzoltók, melyen megjelent Új-Arad egész intelligenciája, Aradról is sokan rándultak át. Ez a mulatság méltó befejezése volt a fényes ünnepségnek, melynek fáradtságos munkáján hetek óta fáradozott az egyesület minden tagja.

— **Gróf Lónyay Elemérék nyaralása.** A volt trónörökösnek az urával Engadinba érkezett s hosszabb időt fog ott tölteni. Sok málhával, sok

cseléddel szálltak meg. Gróf *Lónyay Elemér* nőtlen korában több nyarat töltött a divatos, vadregényes fekvésű fürdőben és a sétateremben, kaszinóban ösmert alak. A közeli erdőben fiatal angol inasa társaságában egész napi kirándulásokat tett. Hü kísérelője vele van mostan is. *Stefánia* is többször volt Engadinban. Legutóbb 1898-ban teljes udvartartással mint özvegy trónörökösnek nyaralt ott.

— **Dessewffy püspök pásztorlevele.** *Dessewffy Sándor* csanádi püspök ezidei VIII. számú főpásztori körlevelét XIII. Leó pápa végrendeleti enciklikájának latin szövegű közlésével kezdi. Közli azután a kultuszminiszter rendeletét a magyar nyelv iskolai oktatása tárgyában. Kiváló figyelemreméltó a körlevélnek azon része, melyben a torontáli alispánnak a püspök megkeresésére kiadott rendeletét adja a vasár- és ünnepnapok megülvése, a kicsapongó táncmulatságok korlátozása és az iskolásoknak a korcsmából való kitiltása. Ugyanebben a rendeletben meghagyja az alispán azt is, „hogy vasárnapokon és ünnepeken lehetőleg egész napon, vagy legalább a délelőtti és a délutáni isten tisztelet alatt a közönséghez a hivatalos ügykezelés szüneteljen.“ A *Lackenbacher-pályázat* meghirdetése után a Temesvárott aug. 10. és 11-én tartandó kivándorlási kongresszussal foglalkozik a püspök s ajánlja az azon való részvételt. Érdekes és feltűnő még, hogy a püspök melegen emlékezik meg a katolikus egyesületek országos szövetsége által az ősszel megindítandó krajcáros újságról.

— **Ehunyt magyar tudós.** Fővárosi tudósítónk táviratozza. A magyar tudományok gyásza van: *Jankó István dr.* a Nemzeti Múzeum etnografiai osztályának igazgatója ma délután, Borszék-fürdőn meghalt. *Jankó* még aránylag fiatal ember volt; 1868. március 13-án született, apja *Jankó János*, a zseniális karrikatura rajzoló volt. *Jankó* nagy tudásának és szorgalmának köszönhetette, hogy fiatalon ily diszes polcra jutott. Julius 1-én vette ki a szabadságát: Abbáziába ment, de kedd reggel visszatért a fővárosba. Az Erdélyi Kárpát-egyesület közgyűlésére akart menni, de utközben beteg lett és *Borszék*re vitette magát. Ott érte a halál, a melyet szívbaaj okozott.

— **Az új vámszövetség.** *Bécsből* táviratozzák: Itteni statisztikai körök információja szerint az új vám- és kereskedelmi szövetséget *tíz évre* fogják megkötöni, még pedig *1903. január 1-étől* kezdődően.

— **Aradi katonák Ada-Kaleh szigetén.** A ország határán fekvő *Ada-Kaleh* szigetre minden esztendőben más és más ezred küld katonai kirendeltséget. Jó dolga van ott a legénységnek, jóformán alig akad teendője, csupán csak a biztonság kedvéért vannak ott, hogy a monarchia így megszállván a szigetet, kimutassa, miképen az az övé. Október el ején szokták felváltani egymást a kirendeltségek. Jelenteg *Klára József* negyvenhatos főhadnagy van ott 40 főnyi legénységgel, a hadügyminisztériumban azonban már most intézkedtek az iránt, hogy a szegedi ezred után az *aradi* harminchármasok kerüljenek oda.

— **Az ipolysági választás.** Az ipolysági képviselőválasztáson, mint egy sürgöny jelenti, meglehetősen küzdelem folyik a két szabadelvű jelölt között. Este fél kilenc órakor *Konkolj Thege Miklósnak 481, Jakabffy Istvánnak 391 szavazata* volt. A választás folyama alatt hatalmas zivatar keletkezett. A *villám két választót agyoncsujtott*, amint kocsin a szavazásra siettek.

— **Gyászmise.** *Hofbauer Lajos*, Aradvármegye elhunyt főpénztárosa lelki üdvéért ma délelőtt a Kölcsey-utcai barak-templomban gyász-mise volt, a melyen a megye tisztikarának számos tagja volt jelen.

— **Elmaradt fáklyás-zene.** Megirtuk, hogy *Eszterházy János* grófnak, a ki a főrendiházban *Mangra Vazul* püspökségének megerősítése el-

len szót emelt, abból az alkalomból, hogy a gróf Aradon időzött, *fáklyás-zenét* akartak rendezni. A fáklyás-zene azonban, közbejött akadályok miatt *elmaradt*. *Eszterházy János* gróf vasárnan este a 9 óra 40 perces vonattal utazott el Aradról.

— **Vád a minoriták ellen.** Az aradi szociálista újság azt a vádat közölte az aradi minorita rendház ellen, hogy egy szegény halottat, mivel a hozzátartozói nem tudták a kívánt pénzt megfizetni, vonakodott beszenteltetni. Ezzel szemben azt az értesítést vesszük, hogy a hír valótianságon alapul. Mikor az illető munkás haldoklott, gyónást kértek, és *Csabai Paulin dr.* áldozár el is ment a munkásnak *Halász-utca 27. szám* alatt lévő lakására s ott a halotti szentséggel ellátta. A munkás halálát azonban a *mai napig nem jelentették be* a minoriták plébánia hivatalában; a minoritáknak *tudomásuk se volt a halálról*, s így hát nem is volt alkalmuk a beszentelést megtagadni. Ep a minoriták lelki gyakorlatában nagyon sűrű az eset, a mikor szegénysorsu halottnál *minden díj nélkül* végzik el a temetési szertartást.

— **A Vilmos-huszárok Aradoa.** *A nagyváradi* 7. Vilmos-huszárezred ma Aradra érkezett. A Vilmos-huszárok Arad környékén tartják ezredgyakorlatukat, majd az *aradi* 8. huszárezreddel együtt, *dandárgyakorlatukat*. Ezenközben a 7. hadtest gyakorlatai is Arad felé húzódnak, s Radna vidékén fejeződnek be. A gyakorlatok *fő-hadiszállása* Aradon lesz.

— **Letartóztatott leányiskolai igazgató.** Szombathelyről táviratozzák: *Mocsáry István* körmendi leányiskolai igazgatót, állítólag elkövetett *erkölcstelen büntettek elkövetése miatt letartóztatták*.

— **Tűz egy templomban.** Temesvárról táviratozzák: A temesvári gyárvárosi millenium-templomban, a mely egy millió koronába került és tavaly szentelték fel, tegnap délután az oldalaltárnál feldőlt szentelt gyertya által *tűz támadt*. Szerencsére a templomot idegen vendég akarta megtekinteni, este kinyitatta és akkor vették észre az oltár égését. A tüzet csakhamar eloltották, de az oltár felszerelése elégett.

— **Közgyűlési vonat.** Az aradi és csanádi egyesült vasutak forgalmi osztálya közli: *Csanádvármegye* közgyűlése alkalmából a csak Mezőhegyesig közlekedő 4 sz. vonatunk augusztus hó 3 án *Aradig* (érkezés Aradra 10 óra 38 p. éjjel) (augusztus hó 4-én pedig a csak *Mezőhegyestől* közlekedő 1. sz. vonatunk Aradtól (indulás reggel 5 órakor) fog személy szállítással közlekedni.

— **Kőmives-sztrájk Baján.** A kőmivesek bérmozgalmának hullámai egyre tovább-tovább gyűrűznek. Az utolsó állomása *Arad* volt, most *Baja* következett. Bajáról táviratozzák, hogy ott 460 kőmives *beszüntette a munkát* és fölhívta a még dolgozó százötven munkást a sztrájkra. Ezek is holnap *beszüntetik a munkát* s ekkor *általános lesz a kőmives-sztrájk*. A sztrájkolók *tizenkét órai munkaidőt, másfél órai pihenőt* és a napibérnek *1 frt 40-ról 1 frt 70 krajcárra* leendő emelését követelik. A rendet eddig nem zavarták. Az ácsok is bérmozgalmra készülnek.

— **Véres kardpárhaj.** *Szabadkán* véres kardpárhaj volt vasárnap *Vojnich Sándor* országos képviselő és *Jakobcsics Gyula* városi tanácsos között. A párhaj egy hosszadalmas pör kifolyása, a kihívó *Jakobcsics* volt. A föltételek: kardpárhaj, bandázs nélkül, teljes harccepte-leuséggel. A küzdelem vasárnap reggel nyolcadfél órakor folyt le a szabadkai honvéd gyalogkaszárnyában. *Vojnich* segédei: *Piukovich József* országos képviselő és *Kyd* cs. és kir. huszárkapitány, orvosa: *Kosztka Emil dr.* honvéd-ezredorvos; *Jakobcsics* segédei: *Horváth Gyula* országos képviselő és *Vécsey Samu dr.*, orvosa: *Vály Dezső dr.* szabadkai orvos. A pár-

bajt Kyd kapitány vezette. Az eredménytelen békéltetési kísérlet után a felek rendkívül hevesen csaptak össze. Csak egy összecsapás volt mely alig egy percig tartott és azzal végződött, hogy Vojnich levágta ellenfelének a balfülét és áll-csucsát. Jakobcsics a balvállán és jobbkarján is erős vágást kapott. A felek nem békültek ki. Mindkét orvos a helyszínén vette kezelés alá a súlyosan sebesültet, a levágott fület odavarrták, de összeforradásához kevés a remény. A párbaj eredménye nagy feltűnést s izgalmat keltett Szabadkán.

— **Halálozás.** Dengl Károly aradi kereskedő és háztulajdonos élte 82-ik évében elhunyt. Temetése ma délután 5 órakor ment végbe nagy részvét mellett.

— **Szenzáció egy fürdőhelyen.** Erdekes eset tartja izgalomwan a Kárpátok között fekvő *Lucski* fürdő közönségét, hol leginkább asszonyok keresnek gyógyulást és üdülést. A múlt héten, mint tudósítónk írja, megjelent a fürdőben egy *Szebasztianó* nevű művészember egy fiatal bogárszemű olasz nővel, a ki állítólag a felesége volt. Szebasztianó a főszolgabíró engedélye alapján bűvészeti előadást rendezett a múlt csütörtökön a fürdőben s mivel az előadás igen megnyerte a közönség tetszését, másnap megismételték. Még az előadás közben az asszony eltávozott a teremből, férjének azt mondván, hogy a lakásukra megy. Az előadás után Szebasztianó szintén a lakásukra tartott, de ott nem találta a feleségét és a személyzettől arról értesült, hogy az asszony nem is volt ott. Ekkor a férj eltávozott, hogy a feleségét fölkeresse, de azóta sem az asszony, sem a férj nem tért többet vissza. Másnap reggel *Szebasztianót halva találtak* meg az erdőben, feje isszonyuan össze volt roncsolva. Az asszonynak azonban nem akadtak eddig nyomára. A kihallgatott személyzet azt állítja, hogy a nő még az előadás megkezdése előtt egy bőröndöt becsomagolt s azt egy fiatal embernek adta át, aki azt elvitte. Hogy ki lehetett az ismeretlen fiatal ember, azt eddig nem tudták megállapítani. A rejtélyes ügyben erélyes nyomozást indítottak, de eddig sem a gyilkosra, sem a rejtélyes idegen nyomára nem tudtak ráakadni.

— **A zenede ülése.** Az aradvárosi zenede választmánya holnap, kedden délután öt órakor ülést tart a városházán.

— **Mikor a lovak nyilttereznek.** Mikor a nyár alatt a szenzációk hasájkjai végelgyöngülésben szenvednek, a nyiltter virágos kertje akkor termi a legszebb puszpángokat. Olyat például a legöregebb nyiltterek is aligha közöltek, mint a minő a Lippa és Vidéke legutóbbi számának ilyen rovata közöl. A klasszikus nyilttéri közlemény így szól:

X-nek I

A „Radna-Lippa” 29. számának „Innen-onnan” rovatában ön (az egyik ló) és társa (a másik ló) egy párbeszédet folytatnak, hogy én egy ártatlan tréfámmal megbotránkozásukat keltettem fel. Hát értesitem önöket, igavonó barmok, hogy három nyelven nem értek s így egy fogadásból kifolyt ténykedésem magyarázatát meg sem érthetik. Hiába dicsekednek, hogy lóiskolát stb. végeztek, mert olyan marhabeszéden még a „Gansl” lovai is nevetnek s így önök, mint vizsgázott marhák csak is a marha osztályhoz tartozhatnak.

Enyit akartam csak a 'enntemlitett lapban megjelent förmedvényre megjegyezni, de tettem ezt a helybeli szállítók lovai érdekében is, mert ha minden számár magát lónak tartja, könnyen megeshetik, hogy azok megtagadják az engedelmességét gazdájuknak.

Az, ki a másikat
huzta.

A nyilatkozatot ugyan nehéz megérteni, de az bizonyos, hogy Lippán a lovagias ügyekben meglehetősen tudnak — nyeríteni.

— **Az acélkirály beteg.** New-Yorkból jelenti egy távirat: *Schwab*, az amerikai acéltrust elnöke, hir szerint idegyöngeségben megbetegedett.

— **A horvát miniszter, mint panaszos.** Zágrábról táviratozzák: Erdekes pert tárgyalt ma a zágrábi rendőrbíróság. Horvát- és Szlavonorságok földbirtokosainak címtárát adta ki egy *Jahnz* nevű ember és könyvéből Josipovich Imre volt miniszternek is küldött egy példányt, aki erre a nem kívánt küldeményre egyáltalában nem reflektált. Jahnz erre goromba levelet írt Josipovich-nak, a melyben sértésekkel illette. A rendőrbíróság e miatt a ma tartott tárgyaláson Jahnzot 100 korona pénzbüntetésre ítélte.

— **Sztrájkoló pincérek.** A trieszti kávéházakban nagy a felfordulás: a pincérek, mint egy távirat jelenti, beváltották fenyegetésüket és vasárnap megkezdték a sztrájkot. Szombati gyűlésük feltételeit a főnökök ugyanis nem fogadták el és az önérvetes garsonok ma nem vették magukra a frakkot, s munkátlanul sétáltak az utcákon. A kávéosok és családtagjaik szolgálták ki a vendégeiket, már t. i. úgy, hogy fogyatékos, ügyességük megengedte. Hogy a nagy zavarban hány kávé és hány konyak maradt fizetetlen, arról a távirat nem számol be. Mint egy újabb sürgöny jelenti, ma délután még nagyobb mérveket öltött a sztrájk. Azok a pincérek, kik még délelőtt dolgoztak némely kávéházban, szintén beszüntették a munkát. Csupán három kisebb kávéház van, hol pincérek szolgálnak ki. Ezekben a helyeken a tulajdonosok teljesítették a kívánságukat. Erdekes, hogy a pincérek itt önérvetesen visszautasították a pincérek borraivalóit, azzal, hogy nekik megfelelő javadalmazásuk van. Az étel-ek, italok árát e három kávéházban kissé felémelték.

— **Kettős halál a hegyek között.** A Regensburg közelében levő Partenkirchen közelében, a mint egy távirat jelenti: Szombaton délután *Kreuther* reáliskolai tanárt a *Zugspitz* nevű hegyről való leereszkedés közben *gutaités* érte és azonnal meghalt. Kisérője, egy reáliskolai segédtanár, annyira megijedt, hogy lezuhant és szintén szörnyen halt. A két holttestet tegnap hozták Partenkirchenbe.

— **Öngyilkos fiatal asszony.** *Makón* egy fiatal, alig 17 éves menyecske, ki mindössze négy hónap óta asszony, öngyilkossággal vált meg az élettől. *Gera* Imréné a fiatal nőt, a ki még a múlt vasárnap gyufaoldatot ivott s egy heti kínos szenvedés után meghalt. Hozzá tartozói maguk sem tudják, mi az oka az öngyilkosságnak, mi vitte a szegény menyecskét erre a nagyon végzetessé vált tette.

— **A Maros halottal.** Vasárnap délután két áldozatot kívánt a Maros. *Opreán* Péter aradi ácssegéd, ki a temesvári hidnál fürdés közben a vízben ugrott az egyik áldozat. Görcs fogta el s alámerült társai, *Reithoffer* József és *Szikora* József szemeláltára. Holttestét meg nem találták meg. A másik *Lambert* Ferenc ujaradi kereskedő tizenhét éves fia, ki szintén fürdés közben lelte halálát. A zsigmondházi malomok mellett fogták ki holttestét.

— **Az aradi brigád-áristom új foglya.** Az aradi katonai fegyház egy szegedi katonával lett népesebb. Nagy a büne, ritkán fordul elő, hogy valaki saját fegyvertársát megzsarolja. *Rácz* Antal, a szegedi gyalogezred közvitéze pedig ezt tette. *Rácz* Antal az elmúlt vasárnapon kuglizott valamely bajtársával egy kis korcsmában, mikor *Rácz* közből elvesztett a zsebéből egy hatost.

Tréfásan szólta oda a másikhoz:

— Nem te tetted zsebre a pénzemet?

Amaz méltatlankodva felelte:

— Nem szorulok a te garasaidra, adok akár forintot is minden elvesztett krajcár után.

— Elég lesz koroua is, kapott a szón. *Rácz*.

A bajtárs némi kérkedéssel nyomban le is olvasott neki tiz koronát, amit ez zsebre vágott. Kugliztak tovább, másnap azonban már korán fölkereste.

— Tudom, hogy csak tréfa volt, te sem vitted komolyan, itt a pénzed.

Vissza is adta, ám de már késő volt, mert amaz éppen a rapportról tért vissza, ahol följelentette *Rácz*ot zsarolásért. Így válik aztán a kuglizás közben való tréfából félesztendői brigád-áristom.

— **Hogy mulat a yankee?** *Párisból* írják: Ez idén ismét nagy számmal keltek át az Oceánon a költekező amerikaiak, hogy elárasszák dolláraikkal az európai fürdőket. Aki pedig átjön hozzánk, az *Párison* keresztül indul a vidám tapasztalatok körutjára. A boulevardok éjtéli kávéházaiban csak egy hemzseg a sok kurta pipás, frakkos ur s van jó dolguk a bájos hölgyeknek, akik az osztrigáknál asszisztálnak.

Egy ilyen kávéházba betért a napokban néhány jókedvű yankee. A szomszéd asztalnál más társaság mulatott: egy pár hangos ur, meg hölgy. A yanke-vendégek egy ideig hallgatták a zsvajt, aztán egyikük oda intette a gazdát.

— Hallgattassa el ezeket az urakat.

— Nem lehet, uram, — felelte a gazda. — Joguk van hangosan mulatni.

— Ugy? No . . . mondja csak, mennyit ér önnek fejenként az egész társaság?

— Legalább egy aranyat.

— Itt a négy arany; most dobja ki őket. — szól a yankee és leszámolt a gazda elé négy aranyat.

Néhány perc mulva a vidám társaságot kitesékeltek a kávéházból és az amerikaiak zavartalanul szivhatták tovább kurta pipájukat abszint mellett.

— **Gyilkos piócák.** Egy szerencsétlen ember különös történetéről adnak hírt e sorok. Tegnap délután a biharmegyei Peceszlőcs mellett levő *Noványos* tavacskába, amelyet *Piócás* tó is hívják a környéken, egy fájdalmas javveszélő emkert találtak, aki kínosan vonaglott a pocsoltyában. A kik a szenvedő emberre találtak, először azt hitték, hogy valami büntény áldozata lett a szerencsétlen. A mellén és az oldalán a félig megaludt vér nagy cefatokban lógott, s körülötte a víz piros volt a vértől. A közel levő kaszárnyából több katona odament a szerencsétlenség színhelyére s kiemelték a folyton vérző embert az iszappól. Csak most vették észre, hogy temérdek pióca ragadt a vízben fekvő ember testére, s a kis parazita szörnyetegek oly nagy mennyiségű vért szívtak ki testéből, hogy alig volt élet benne. A mármajdnem teljesen elvérzett embert beszállították a biharmegyei közkórházba, ahol konstataáltak, hogy még mindig ittas s ily állapotban követhette el azt a bolondságot, hogy a piócás tóba feküdt le kialudni mómorát. Délután egy kissé magához tért s elmondta, hogy *Kovács* Mártonnak hívják, napszámos ember, már rég óta fájalta az oldalát s javasasszony azt ajánlotta neki, hogy piócat tegyen az oldalára. Ő tett is többször kettőt, hármat sőt ötöt is, de semmi hatása sem volt a kurának, azért feküdt be hát a piócás tóba, hogy radikálisan használja a különös orvosságot. A szegény ember egyszerű eszével nem tudta felérni, hogy e gyökeres gyógyító mód könnyen életébe is kerülhet. Tagadta, hogy ittas állapotban feküdt a tóba, mert előtte csak három deci pálinkát ivott, ami minden napos szokása. A napszámos testéről több mint száz piócat távolítottak el. Állapota még mindig nagyon veszélyes s az orvosok véleménye szerint oly sok vért vesztett, hogy életben maradásához kevés a remény.

— **A népszerűtlen pénzügyminiszter.** *Pompás* anekdotát ír a *Figaro* a minap elhunyt *Allain Targé* francia exminiszterről, akinek belépését a *Gambetta* kabinetjébe nem valami nagy lelkesedés-

sel üdvözölte a börze. Az új miniszter radikális gazdasági elveket vallott s főképp a nagytársaságok ellen viseltetett ellenséges indulattal. Allain Targó ennek folytán állandó és komoly nyugtalanságban tartotta az üzeti világot. Gambetta ezt bölcsen tudta, de ép azért tette meg őt pénzügyminiszterre, hogy megbosszulja a hatalmas finansziális köröknek ellene indított hadjáratát. Maga Gambetta volt azonban az első, aki a miniszterét notorius népszerűtlensége miatt kigonyolta. Egy este baráti körökben vacsoráztatván, Gambetta a legnagyobb komolysággal így szólt a főnöke felé:

— Látod, Allain, te egyike vagy Franciaországban ama keveseknek, akik a legtisztelendőbb és leghazafiasabb módon alapíthatják meg a maguk szerencsésjét.

— Hogy hogy?

— Igen egyszerűen. Csak államjárdékat kell vásárolnod. Ez föltétlenül joga, mi több, kötelessége is egy pénzügyminiszternek. Nem igaz?

— Kétségkívül.

— Azután beadod lemondásodat és a járadék-papíros azonnal husz souval emelkedik.

Mindenki nevetett, de Allain-Targó valamivel halkabban, mint a többiek.

— Gyűjtogatás egy variété-színházban. A bécs-hernalsi Saxlehner-teremben, a Variété-színházban és a ruhatárban szombaton reggel háromnegyed 4 óra tájban tűz lánadt. A kávéházból előhítt személyzetnek és szolgaszemélyzetnek a csakhamar megjelent hernalsi tűzoltókkal együttesen rövid idő alatt sikerült a tüzet eloltani. A kár azonban mégis 4000 koronára rug. A gyűjtogatás bünténye kétségtelen, mert több palackot találtak petroleum-maradékkal. A színészek és színésznők reggel óta keseregve állnak a szerencsétlenség színhelyén, mert mindnyájuk vesztesége jelentékeny. Körülbelül 30 láda tele ruhatári kellékekkel, az egész színpad díszletekkel, székekkel stb. a lángok martaléka lett; a többi közt egy 1200 koronás tükör is. Szerencse, hogy a dolgok egy része biztosítva volt tűzkár ellen. A tetteseknek eddig még semmi nyoma.

— A vitorlás hajók. Sokan vannak még, a kik úgy képzélik, hogy a mióta a gőz szárazon és vizen átvette birodalmát, a vitorlás hajók letűntek végképen. Ez téves, mert vitorlásokra is szükség van és bizonyos körülmények között még nagyobb szükség van rá, mint gőzhajókra. A gőzhajók építése nagyon drága a gépek miatt, a kőszénfűtés igen sok költséget emészt és így a tömegűket másképp kell szállítani a vizeken. — Fa, petroleum, érc és más holmik szállítására még igen jó szolgálatot tesznek a vitorlások. Eppen azért most óriási méretű vitorlás hajókat kezdenek építeni. A mellett ezeknek a rengeteg hajóknak a hajtására nem is elég az eddigi vitorlárendszer. — Németországban két esztendővel ezelőtt egy öt árbócos vitorlás építettek. Ez a hajó az első útján odaveszett. Sohasem hallották hírét, amióta Bremerhavenből elindult. Amerikában egy határbovos vitorlás hajót építenek óriási méretekben. A hajó 133 méter hosszú és tízenegy méter mély járásu. Vitorláinak felülete 13.530 négyszögméter. A hajó 7.500 tonna rakományt képes befogadni. Az árbócok nem fából, hanem acéllemezből valóak és belül fából vannak kibélelve. A vitorlákat gőzgéppel igazgatják s így a hajó legénysége mindössze tizenkilenc ember.

— Negyvennyolc óra alatt a föld körül. Az osztrák szabadalmi hivatalnál e hó 2-án egy aere- és hydrostatikus hajót jelentettek be szabadalmazás végett. Főtalálója: Cvetkovics eszéki és bécsi hydrotechnikus, a vizijármű légi járművé való átmenetének jelzi. A főtaláló azt állítja, hogy e hajóval e vizen az élet teljes biztonsága mellett eddig nem sejtett menetgyorsaságokat lehet elérni, úgy, hogy lehetséges lesz 48 óra alatt megtenni a földkörüli utat. A Cvetkovics-féle csónak vagy hajó sok ezer ember számára való nagyságban is előállítható. A hajó a mozgásba tett víz felkavarása által emelkedik a vztükörre és úgy siklik rajta végig, mint a korcsolyázó a szilárd és sima jégtáblán. A működési biztonság és az utasok életbiztonsága a Cvetkovics-féle járműveknél más járművekkel szemben állítólag az-

által emelkedik, hogy a hajó a főkavarás miatt nem juthat homok- vagy sziklazátanyra s a nagy menetgyorsaság légnyomása által az összeütközésektől meg van védve. Cvetkovicsnak hasonló alapelveken alapuló, ballon nélküli léghajója is van előkészületben. Cvetkovics hajójával még e nyáron akar az Adrián praktikus kísérleteket tenni.

— Az ideai fürdő és utazási szezon alkalmából sok buzgalmat fejt ki Porter Vilmos Nagy Áruháza Szabadságtéren. Fölötté változatos rakománytalálunk a kofferek, uti kosarak, kézi táskák és e szakba vágó cikkek közül. Fürdő kalapok, uszó nadrágok szintén nagy választékban. Legkönnyebb cipők zsevrő bőrből férfiak és hölgyek részére. Turista ingek, nyári kalapok. Igénybe vehető a közkezdvelt fénykép kedvezmény, a mely öt forint vásárlásnál egy művészeti életnagyságu fényképre jogosít 3 koroná ellenében.

— T. Üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadói hivatalát érdeklő megbízásokat.

— Elveszett egy fekete tula óra arany széllel egyszerű fedéllel a leányiskola bejáratától a kioszkig. Kértek a becsületes megtalálót, hogy azt kiadóhivatalunkban adja át, hol illő jutalomban fog részesülni.

Népgyűlés a gyermekcsábítók ellen

(Szocialisták a rendőrségről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, július 28.

A budapesti szocialista-párt délután népes gyűlést tartott a Garay-téren, melyen mintegy nyolc-tízezren vettek részt. A gyűlésen a kis leánygyermek elcsábításának ügyét tárgyalták s különösen éles kritikát gyakoroltak a rendőrség felett, a mely állítólag úgy vezeti ezt a bűnügyet, hogy a magasrangú bűnösnek módot és alkalmat adnak az elmenekülésre. Másrészt megtámadták az előkelőbb osztályt, mert szerintünk kizárólag ezek soraiból valók a kisgyermekcsábítók s így ebben a társadalmi rétegben látják a baj okát.

A gyűlésen a rendőrség képviselőjében Tóth Lajos VII. ker. kapitány jelent meg s az, kisebb incidensek leszámításával, rendben folyt le.

A gyűlés lefolyása a következő volt:

Weltner Jakab szólalt fel elsőnek. Elmondta, hogy két hét óta várják a csábítás ügyében a vizsgálat eredményét s az eredmény eddig csak az, hogy az ügyészség kivette a rendőrség kezéből a nyomozást. A gyűlés egyik feladata sürgeti, hogy a bűnösök elvegyék büntetésüket, a másik pedig az, hogy rámutassanak a baj okára. A baj oka a jelen társadalmi rendszer s a míg ez fennáll, a hasonló bajok is létezni fognak s egy-két bűnös megbüntetésével nem lehet rajta segíteni. A rendőrség nyilvántartja a bűntanyáit, ismeri azokat, de nem akadályozza meg a bűnösök elkövetését, (Tóth kapitány itt közbeszól s megtiltja, hogy a rendőrséget a bűn palástolásával vádolják.)

Weltner ezután elmondja, hogy ha meg is büntetnek egy-két bűnöst, nem sokat érne, mert hiszen a bűnösök nem szórványosok, hanem állandóak. Áttérve a józsefvárosi esetre, csodálattal látja, hogy mily hamar elbocsátották az ugynevezett kosaras-asszonyt. Persze, mert a rendőrség félt a kosaras-asszony vallo-másától s nem vallatták. De nem az első eset a fővárosban s soha sem tudták meg a főrangú bűnösök nevét s mindig elsimitották a dolgot. Miután mindezek alapos megváltoztatása csak a jelen társadalom megváltoztatásával lehet, támogatassák a szocialista pártot e törekvésében. (Zajos helyeslés.)

Dr. Goldner Adolf, a gyűlés elnöke szólalt

fel ezután, a ki figyelmezteti az egybegyűtöket arra, hogy agent-provocateurok cédulákat osztottak szét, melyekben közönséges rágal-makkal illetnek egy nagy állású férfiut. Figyelmezteti egyben a gyűlés tagjait, hogy közönséges ráfogásról és aljas rágalmazásról van szó, melyeknek hitelt ne adjanak, s ne hig-yenek az agent provocateurok hazudozásában. A gyűlés az elnök beszédét általános helyes-léssel fogadta.

A gyűlés a következő határozati javaslatot fogadta el:

„Tekintettel arra, hogy a hatóságok egyáltalán nem mutatnak hajlandóságot arra, hogy a legutóbbi napok botránnyának hatalmas, nagy állású hőseit kinyomozzák; tekintettel továbbá arra, hogy a hatóságok ép ezen eljárása követ-keztében a bűnösök a jövőben folytatni fogják galád büntetéseiket s tekintettel végül arra, hogy a tettesek esetleges büntetése esetén sem fognak megszűnni az e fajta bűnök, mert a rom-lottság nemcsak az egyénekből, de a mai tár-sadalmi rendszerben gyökerezik:

Mondja ki a naggyűlés, hogy a rendőrség mulasztásainak pótlására, eljárásának ellenőr-zésére, minden oszálytudatos munkás kötelessé-gének tartja a tettesek kinyomozására közbenjárni, s minden gyanus jelenségről a pártot értesí-teni; de kötelességének ismeri a népgyűlés minden tagja azt is, hogy a mostani társadalmi rendszer helyébe, mely az erkölcsi élet megmé-telyezésének egyik főokozója, az új szociáldemokra társadalmi rend fellépését siettetni fogja azzal, hogy a fennálló modern munkásszerve-kezésnek tagja lesz s a pártot politikai küz-delmében támogatja.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Fizesésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizesésképtelenségekről tesz jelentést: Benedek K. és társa, kerek cég, Mindszent — Sonnenschein Mózes, Cortkow. — Gróf Dániel, Budapest. — Knezek Albin, Fulnek. — Kohonyi Mari, Austerlitz. — Eisenstädter Ignác, Felső Eber. — Röggla F. E. Villach. — Suttner Henrik, Znaim.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 28.

Déli-tőzsde. A buzakinálát nagy, a vételkedv gyöngye. Lányha irányzat mellett 12,000 méterháza került forga-lomba, 10—20 fillérral olcsóbb áron. Egyéb gabonane-mek bányádtak. Időjárás szeles.

Zárulat 12 órákor:

Buza októberre	6.70—6.71
Rozs októberre	5.80—5.81
Zab októberre	5.30—5.31
Tengeri júliusra	—
Tengeri augusztusra	4.69—4.70
Tengeri 1903. májusra	4.79—4.80
Repce augusztusra	10.35—10.45

Zárulat 5 órákor:

Buza októberre	6.69—6.70
Rozs októberre	5.83—5.84
Zab októberre	5.31—5.32
Tengeri júliusra	4.68—4.69
Tengeri augusztusra	—
Tengeri 1903. májusra	4.81—4.82
Repce augusztusra	10.30—10.40

Zárulat 3 órákor:

Osztrák hitelrészvény	korona
Magyar hitelrészvény	879.50
Lezámulóbank részvény	712.50
Rima-Murányi vasmű részvény	456.—
Osztrák-magyar Államvasuti részvény	496.50
Közuti vasut	702.50
Városi villamos vasut részvény	619.50
—	310.50

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, július 28.

Magyar aranyjárdék 4%	121.35
Magyar koronajárdék 4%	97.90
Magyar arany 4 1/2%	119.—
Magyar ezüst 4 1/2%	100.—
Magyar keleti vasut	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	97.80
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	205.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	162.—
Osztrák papírjárdék	101.50
Osztrák járadék ezüst	101.50
Osztrák járadék arany	121.50

NAPIREND.

Július 29. Kedd. Róm. kath. naptár: Márta szűz. — Protestáns naptár: Márta szűz. — Görög-keleti naptár (Július 16.): Atenogen. — A nap két 4 óra 19 perckor, nyugszik 7 óra 21 perckor. — A hold két 11 óra 46 perckor, nyugszik 1 óra 56 perckor.

Könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklje-múzeum helyisége melletti lélestérem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változó, szeles, helyenként elvélve csapadék. később hűvösebb.

Július 29. A városi Arvaház igazgató-választmányának ülése délután 5 $\frac{1}{2}$ órakor. — Az aradi zenede választmányi ülése délután 5 órakor (Városház.)

REGÉNY-CSARNOK.

Hipnózis.

— Angol regény. —

Irtá: **Hardy I. D.**

[36]

(Folytatás.)

Mintegy három nappal e kísérlet után Helén egyedül volt otthon s szorgalmasan himzett valami karácsonyi meglepetést, mikor George mint a forgószél lépett be a szobába s élénken kérdezte:

— No kicsikém! Jól vagy? Majd vagy itthon? Hol vannak a többiek?

— Getrud és Aya néni hangversenyre mentek, Kitty és Sarolta pedig Gryéknél vannak ebéden, — felelt Helén boldogan, hogy egy kicsit egészen magára lehet Georgeval.

— Nos ha magad vagy itthon, akkor halld mi történt és gratulálj, — kiáltott George vidáman.

— Mi az, George?

— Találd ki, kicsikém.

— Rólad és a lady Mayról van szó, — kérdezte Helén félénken, halkán.

Eltaláltad Helénkém; nos, nem gratulálsz? — kérdezte George ragyogó arccal.

— De igen neked is, neki is, — susogta Helén, ki hirtelen nagyon sápadt lett. De aztán élénk pir futotta el az arcát s megfogva Georgenak mind a két kezét, kitörő érzeléssel mondta: — Tudod, hogy én neked e földön a legnagyobb boldogságot kívánom s lady May oly szép s oly kedves, hogy mellette bizonyosan meg fogod azt találni, George!

— Reményltem, kicsikém, hogy igen s szívből köszönöm a jókívánásaidat, — felelt George melegen. — Mily boldog les, May, ha egyszerre annyi kedves testvérré halál! Azt hiszem, hamar össze fogtok barátkozni.

— Bizonyára, — felelt Helén, — már most is szeretem, hiszen a te menyasszonyod.

— Ezért meg kell téged csókolnom, kicsikém, — kiáltott George örvendezve s szavára rögtön következett a tett is, ajkát rászoritotta Helén finommetszésű szájára.

— Milyen szép lettél te Helén, — szólt aztán nevetve, miközben Helén kivonta magát karjaiból, — Hisz még csak nemrég is az ölemben ültél, a bajszommal játszottál és csókolgattál.

— Akkor még gyermek voltam de most már nagy vagyok, — felelt Helén közömbös arccal, melyről ő maga tudta legjobban, hogy milyen nehéz volt mutatni.

Aztán élénk beszéd fejlődött ki köztük lady Mayról s annak a kedvességéről és szépségéről. Kimeríthetetlen volt ez a téma Geogera nézve s el is tartott addig, míg a család többi tagja meg nem érkezett. Ekkor újra kezdődött az örvendezkedés s csak későn éjfél után gondoltak a lefekvésre; mikor azonban Kitty, kinek szobája a hűgáé mellett volt, hajnal felé felébredt, úgy hallotta, mintha Helén zokogna.

Aggódva nyitotta ki az ajtót, halkán — Helén még teljesen felöltözve feküdt az ágyán s zokogott, hogy majd a szíve szakadt meg belé.

— Helén? mi bajod van? Beteg vagy? — kiáltotta Kitty rémulten.

Helén nem felelt, csak a fejét szoritotta mélyebben a vánkosok közé. Csak mikor Kitty azt kérdezte, hogy hívja-e Gertrudot vagy Aya nénit, akkor felelt elfúlalt hangon „nem”-met,

amire a testvére zavarodottan, tanácstalanul maradt állva az ágya mellett.

— Helén, susogta végre, hirtelen megragadtva egy gondolattól, — George házassága az, mely olyan szerencsétlenné tesz?

Helén nem felelt, de Kitty látta, hogy a teste összerándul a heves fájdalomtól s erre átölelve hűgát, az éppen nem lágyszivű Kitty is elkezdett keservesen zokogni.

— Szegény kis hugocskám, — susogta halkán, Helén nedves arcát simogatva.

Mire teljesen kinappalodott, Helén megnyugodott annyira, hogy fel tudott kelni, de azért oly halvány és bágyadt volt s oly heves fájdalomról panaszkodott, hogy Percivalné kénytelen volt elhívni az orvost.

Délelőtt Percivalné, Gertrud és Sarolta meglátogatták lady Mayt, hogy üdvözöljék, mint új rokonukat. Kitty pedig Helénnel maradt.

A két testvér a könyvtárszobában volt, mikor doktor Fitzallan megjelent; csaknem vele egyidőben jelentették doktor Grey és anyjának a látogatását s így természetes, hogy Helén magára maradt Fitzallannal. Az orvos csak egy pillantást vetett a fiatal leányra s azonnal átlátta, hogy szenvedései a lelkében gyökereznek s mivel már tudott George eljegyzéséről s a dolgok egybevetéséhez is értett, nem kételkedett egy percig sem — hogy Helén szereti az unoka bátyját s azt gondolta magában, hogy ez a gyengéd, érzékeny teremtés százszor többet ér, mint lady May, kit nagyon felületes, pillangó természetű hölgynek tartott.

Amint ma elaltatta Helént, az első kérdése ez volt hozzá:

— Ugy-e Helén, nagyon szerencsétlennék érzi magát?

— Igen, — volt a halk felelet.

— Nem kell kérdezniem, hogy miért. Ismerem az okát. Érzi, hogy tudom bánatának okát?

— Igen.

— S nem segíthetek önön?

— Nem: testi fájdalomaimon segíthet de ebben az esetben hatalma megtörik.

— Talán nem egészen úgy van a dolog, mint ön gondolja, szegény gyermekem. Tudom önt vigasztalni, tudok reményt nyújtani önnek, történtek már csodálatosabb dolgok is! Bizzék bennem Helén s ne adja át magát a kétségbeesésnek. Ön bájos és kedves, mért ne érhetné el azt, ami után szíve vágyakozik?

Fitzallan kísérlete sikerült, Helén az e napra következő napokban sokkal vidámaob és bátrabb volt, mint előbb. Hogy azonban az állapot tartós lesz-e, azt senki, még az orvos maga sem tudta volna megmondani.

(Folytatása következik.)

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Vass Géza.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	4.45	Személyvonat d. u.	3.32
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsinig délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.10	Személyvonat reggel	8.35
Személyvonat d. u.	4.11	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep- és vasárnap, valamint a radnai búcsúnapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 28 perckor.

NYILTTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetlen kedves halottunk

FEKETE ÁRPÁD

m. á. v. számtízest

temetésén való megjelenésük és részvételük nyilvánításával nehéz fájdalomkon enyhíteni igyekeztek, különösen a m. á. v. tisztviselőkarának, kik a temetésen testületileg megjelentek s koporsójára koszorut helyeztek, végül mindazoknak, kik koszorúkkal koporsóját díszítették, ez uton mondunk köszönetet.

A gyászoló család.

Nagy

Honvéd-katonazene hangverseny.

Ma kedden, f. é. július hó 29-én

a Kass-vendéglő helyiségeiben

a szegedi m. kir. honvédszenekar

Kerner karmester ur személyes vezetésével

hangversenyt

tart, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja

Kass Béla,

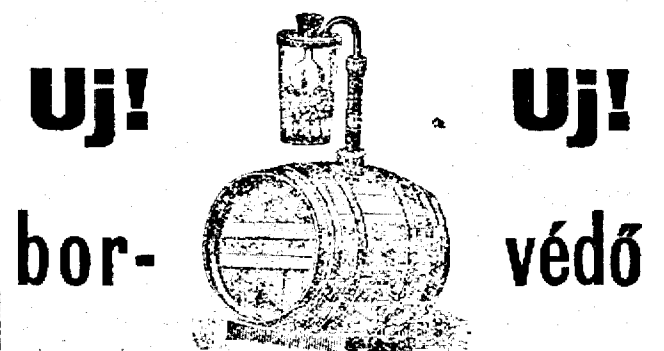
vendéglős.

1307

Kezdeté 8 órakor. — Belépti-díj 30 kr.

Bort igyék a magyar!

(nem sört.)

Nagy akadály volt a házi borfogyasztásnál eddig azon körülmény, hogy a megcsapolt hordóban a bor megvirágosodott, megtört, vagy megecetesedett.

Fenti borvédő alkalmazása mellett a borokat hónapokon által csapon tartva fogyaszthatjuk, anélkül, hogy a bornak legkevesebb baja támadna.

Egy borvédő ára 7 korona.

Leírást, használati utasítást kívánatra bárkinek postán bérmentve küldünk.

A borvédő jóságáért teljes felelősséget vállal a szállító cég.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

1263

TELEFON 438

Legnagyobb választék
arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Zálogcédulák,

arany és ezüstitárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvétetnek, vagy be-
cseréltetnek.

Magyar kir. államvasutak.

92198—1902. sz.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak
igazgatósága nyilvános versenyt hir-
det a bányai állomáson létesiten-
dó magasépitményi munkák vég-
rehajtására.

A létesítendő munkák a kö-
vetkezők:

1. Egy négy állásos mozdony-
szin tisztító gödrökkel és aknák-
kal.
2. 8 darab külső tisztító gödör
darúaknákkal.
3. Egy szénraktár.
4. Egy földszintes laktanya épü-
let.
5. Egy emeletes lakóház.
6. Egy anyagszertári épület.
7. Egy munkás árnyékszék.

A tervek, a költségvetések az
egységárjegyzék, a szerződési ter-
vezet, az ajánlati minta a pályáza-
ti feltételek, valamint a munkák
végrehajtásához kötött feltételek
Budapesten, a magyar királyi ál-
lamvasutak igazgatóságának ma-
gasépitményi ügyosztályában (VI.
kerület, Teréz-körút 56. sz. III.
emelet 14. ajtó) a hivatalos órák
alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok legkésőbb 1902.
évi július hó 30-án déli 12 óráig
nyújtandók be alulírott igazgatóság
építési és pályafentartási főosztályá-
ban (Budapesten, VI. kerület Te-
réz-körút 56. sz. II. emelet 10. ajtó.)

Az ajánlatok egy korona, az
ajánlat mellékletei ivenként 30
filléres bélyeggel ellátva és lepe-
csételve a következő felirattal nyuj-
tandók be:

Ajánlat a bányai állomáson
létesítendő magasépitményi mun-
kákra.

Csak az összes munkákra tett
ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelő-
ző napon vagy is 1902. évi július
hó 29-én délelőtt 12 óráig 3400
korona azaz háromezernégyszáz ko-
rona bányapénz teendő le a ma-
gyar királyi államvasutak központi
főpénztáránál (Budapesten VI. ke-
rület Andrásy-út 75. sz. földszint)
akár készpénzben, akár állami le-
tételre alkalmas értékpapirokban.

A bányapénzről szóló letétjegy
az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegy-
zett árfolyam szerint számíttatnak,
de névértéken felül számításba
nem vétetnek.

Posta útján beküldött ajánlatok
és bányapénzek térti vevényel adan-
dók fel.

Budapest, 1902. július hóban
Az igazgatóság.

(Utánnomást nem díjaztatik.)

MINDEN HOLGYNEK
SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A
FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban el-
terjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal fel-
szívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú
ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szepiét
májfoltot, bőrtakát (mitesser) és minden arczisztatlanságot. Massazs-
hoz használva eltünttet redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva.

Kamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér. Margit poudér 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és droguerákban.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Fe-
rencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi
Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Ármán, Elekén: ifj. Pekker István,
Földékon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István,
Gyorkon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kun-
ágotán: Fejes Lajos, Kuricsán: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi
Ferencz, Mező-Kovácskúszán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmá-
gyon: Hanzéros Adam, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pecskán: Rokszi János, Pankótán:
Posevitz Gusztáv, Pitvaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Si-
mándon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor,
Tauczon: Kuntz János, és Uj-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerárakban.

Rozsnyay-féle

chinin czukorka, chinin csokoládé

pályakoszoruzott készítmény.

gyermeknek láz, hideglelés, váltóláz ellen kitűnő siker-
rel alkalmazható. **Nem keserű!** Csak akkor valódi,
ha a csomagoló papíron Rozsnyay Mátyás névalírása
olvasható.

Fenyő illat.

Különösen alkalmas a
szoba levegőjének felfris-
sítésére és tisztítására.

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Hasis-Colloidium.

Kitűnő, minden mászert
felülmúló hatású tyukszem
és bőrkeményedés ellen.

Egy üveg ára 70 fillér.

Kitűnő minőségű likőr eszenciák, melynek
segélyével pár perc alatt zamatos, finom
likőrt készíthetünk.

Barack	Cacao blanc	Cseresznye	Császárkörte
Anizette	Chartreuse	Marasquino	Vanília
Benedictine	Curacao	Kávé	Zeller

Egy üveg ára 1 korona.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerárakban

Aradon, Szabadság-tér.

Ritka jó alkalom!

Teljesen új, még 15 évig tel-
jesen adómentes, a legkitűnőbb
anyagból, erősen épült

családi ház

(áll 2 szép szoba, 1 konyha,
1 éléskamra, 1 pincze, 1200
□ mtr. beltelek, részben szől-
lővel, részben finom gyümölcs-
fákkal beültetve) 2824

1500 frtért

azonnal is eladó

Kis-Szent-Miklóson

a fő-ut közepén.

A vételhez 800 frt szükségeltetik.

Pompás nyaralási hely is.

Bővebbet Piller József tulaj-
donosnál Kis-Szent-Miklóson.

A magy. kir. államv. igazgatósága.

68962—1902. szám.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott igazgatóság a m. kir.
államvasutak menetjegy-nyomdájá-
ban, illetve műhelyeiben 1903. év-
ben, esetleg 1904. és 1905. évek-
ben szükséges festett, hasított bir-
kabőrök, alátét bőrkarikák, bőr-
portárcsák, valamint a Westing-
house-félek tömítéséhez való bőr-
tárcsák szállítására ezennel nyil-
vános pályázatot hirdet.

A pályázat tárgyát képező anya-
gokat feltűntető ajánlati űrlap, va-
lamint a szállításra vonatkozó és
az ajánlattételnél kötelező részletes
módozatokat tartalmazó ajánlati
felhívás valamennyi haza' keres-
kedelmi és iparkamaránál megte-
kinthető és az alulírott igazgató-
ság anyag- és leltár-beszerezési szak-
osztályánál (Budapest, VI. An-
drásy-út 73. sz. II. em. 46. ajtó-
szám) díjtalanul kapható.

Az előírt módon kiállított, iven-
kint egy korona m. kir. okmány-
bélyeggel ellátott ajánlatok, a 60
filléres okmánybélyeggel ellátott
és aláírt ajánlati felhívással együtt
lepecsételve legkésőbbben folyó évi
augusztus hó 12-ének déli 12 órá-
jáig a fentemlített szakosztálynál
benyújtandók vagy posta útján oda
küldendők.

Az ajánlat borítéka e felirat-
tal látandó el: „Ajánlat 68962—902.
számhoz.”

Bányapénz gyanánt az ajánlandó
cikkek értékének 5 százaléka leg-
későbbben folyó évi augusztus hó
11-ének déli 12 órájáig a magy.
kir. államvasutak budapesti fő-
pénztáránál, akár készpénzben,
akár állami letételekre alkalmas ér-
tékpapírokban leteendő.

Bányapénz nélküli és később
benyújtott ajánlatok, valamint az
olyanok, melyek nem az előírt
módon tételnek, vagy a melyek az
aláírandó ajánlati felhívás nélkül
nyujtatnak be, figyelembe nem
fognak vétetni.

Budapest, 1902. év július hó.
Az igazgatóság.

(Utánnomást nem díjaztatik.)

Permetezők

3 évi jótállással

(ingyen javítás)

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi fecskendők,
borszivattyúk,
kutak és gummi tömlők
gyári áron.

Javítások elfogadtatnak.

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

17466—1902. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak Nagyszében állomáson lévő pályavendéglő bérletére (zennel zárt ajánlati pályázat hirdettetik).

A bérlet 1903. évi január hó 1-ével kezdődik és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1905. évi december hó 31-ig.

A bérleti helyiségek a következők: a vendéglő-magánlakású 3 szoba és egy cselédszoba, továbbá az I—II. oszt. étterem, főzőkonyha, tálaló helyiség, éléskamra, valamint e helyiségekhez tartozó folyosó, pincze, padlás, és jégverem. — A III. oszt. váró- és étteremben csak az ételek és italok elárúsítása engedtetik meg, s ezen közös célra szolgáló helyiség fűtése és világítására a vendéglősnek évenként 149 m³ tüzfű, vagy ezzel egyenértékű kőszén és 207 klg. kőolaj fog kiszolgáltatni, míg a többi helyiségek fűtése és világítására a szükséges anyagok önköltségi áron fognak a vendéglősnek kiszolgáltatni.

A bérleti feltételek a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, vagy kívánatra postán megküldhetők, miért is ajánlattevők köteleztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 1. koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a nagyszébeni pályavendéglő bérletére” feliratu borítékba zárt, ajánlatok lepecsételve 1902. évi augusztus hó 19-én déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség általános (I.) osztályánál nyújtanak be.

Bánatpénz fejében 200, azaz kétszáz korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi augusztus hó 18-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el. Ezen feltételektől eltérő, vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe. Az ajánlatok közt a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Aradon, 1902. évi július hó 12.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Egy angol gyártmányu

kevésbé használt verseny bicikli eladó. Bővebbet Weinberger Jenő rövidáru üzletében. Forray-utca. 1320

Eladó ház.

Az Ilona-utca 2. számu

15 évig adómentes

új ház,

mely jól jövedelmez, szép udvar és kert hozzá,

kedvező vételár mellett

szabad kézből

olcsó áron eladó.

Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál. 1313

861—1902. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1902. V. 1627/1. számú végzése által vb. Janiga András és társa volt aradi szabó cég csődtömege javára a csődletár 1—120. tétel alatt felvett és 2831 kor. 10 fillérre becsült gyapjuszövetek és üzleti berendezésekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, Erzsébet-utca 13. sz. a leendő eszközlésére 1902-ik évi augusztus hó 6-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1902. évi július hó 25. napján.

Györffy Arnold,

bírószági végrehajtó.

1316

Feltűnő eredmény érhető el

a Hajós-féle

Ibolya-Créme

használatával, mely egy pár nap alatt elmulaszt Széplő, májfolt, bíbros, bőrvörösséget és mindennemű arosztisztatlanságot. E remek ártalmatlan cosmeticus szer a bőrben teljesen felszívódik, minek következtében a hatás bámulatos gyorsasággal áll be.

==== Nappal is használható! ====

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon aranyérmekkel kitüntetve.

Ára egy tégelynek 50 kr.

Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya hölgypor fehér, rózsás és orém színben egy drb. 60 krajczár.

Ibolya tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 50 krajczár.

☞ Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól! ☞

Bevásárlásnál csakis HAJÓS féle készítményeket tessék elfogadni.

Olcsóbb ajánlat, mint hamisítvány visszaautasítandó!

Kapható a készítő leltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Aradon: Vojtek Kálmán, Tábor Gyula, Pécskán: Adler Gy. Lajos, Simándon: Csiky Lukács gyógyszerész uraknál.

Magy. kir. államvasutak.

73174—1902. sz.-hoz.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott igazgatóság a magy. királyi államvasutak műhelyeiben 1903. évben, esetleg 1904. és 1905. években szükséges kenőpárnák és paszománycikkek szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázat tárgyát képező anyagokat feltüntető ajánlati úrlap, valamint a szállításra vonatkozó és az ajánlattételnél kötelező részletes módokat tartalmazó ajánlati felhívás valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthető és az alulírott igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, VI. Andrassy-ut 73. sz. II. emelet, 46. ajtószám) díjtalanul kapható.

Az előírt módon kiállított, ivenkint egy koronás magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok, a 60 filléres magy. kir. okmánybélyeggel ellátott és aláírt ajánlati felhívással együtt lepecsételve legkésőbb folyó évi augusztus hó

5-én déli 12 óráig a fentemlített szakosztálynál benyújtandók, vagy posta útján odaküldendők. Az ajánlat borítékja e felirattal látandó el:

„Ajánlat 73174—902. számhoz. Bánatpénz gyanánt az ajánlandó cikkek értékének 5% ka legkésőbbben folyó évi augusztus hó 4-ének déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak budapesti főpénzáránál akár készpénzbe, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Bánatpénz nélküli és később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok, melyek nem az előírt módon tetteknek, vagy a melyek az aláírandó ajánlati felhívás nélkül nyujtatnak be, figyelembe nem fognak vétetni.

Budapest, 1902. évi július hó.

Az igazgatóság.

24628—1902. II. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Szabadka állomásán az állomási vendéglő üzletére 1903. évi január hó 1-étől számított 3 évi időtartamra, azaz 1905. évi december hó 31-ig leendő bérbeadásairánt ezennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettünk.

Az 1. korona bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak Szabadka állomásán lévő vendéglő üzletnek bérbevételeire a 24628 számhoz” felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönb a kellő okmányokkal (iparrendély és erkölcsi bizonyítvány) felszerelt ajánlatok 1902. évi augusztus hó 14-ének déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak budapesti jobbpárti üzletvezetőség titkári hivatalánál (Budapest, Külső Kerepesi-ut 8 ház) posta útján tértivevény mellett nyujtandók be.

Bánatpénz fejében pedig 600 azaz hatszáz korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1902. évi augusztus hó 13-ának déli 12 órájáig leteendő.

Értékpapírok a budapesti, illetőleg a bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizennygy napnál nem régebb árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak névértékben fognak számíttatni.

Szóban lévő vendéglő bérletére vonatkozó feltételek ezen üzletvezetőség forgalmi osztályában (Budapest Külső Kerepesi-ut 8 ház I. emelet 33. ajtó) vagy a budapesti jobbpárti, (keleti pályaudvar) győri és szabadkai forgalmi főnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is ajánlattevőkről feltételezzük, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl érkezett ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

A m. kir. államvasutak fenntartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül a felajánlott bérre, tetszésük szerint szabadon választhassanak.

Megjegyezzük végre, hogy a vendéglő, lakásul szolgáló 6 szoba, konyha és a hozzátartozó mellék-helyiségeket, valamint az I. és II. oszt. éttermeket és ezeknek tartozékait bérli saját költségén tartozik fűteni és világítani, a míg a III ad osztályú ét- és váróterem fűtése és világítása fele részben bérbeadó vasut, fele részben pedig bérli által fog eszközöltetni.

Budapest, 1902. július hó 3-án.

Az üzletvezetőség

(Utánnomás nem díjazatik.)